

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

לפני כבוד השופט יואל עדן

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשמים: 1. אלון חסן ת"ז 024664484

2. נדון

3. נדון

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד עופרה לוי, עו"ד עמיחי חביביאן ועו"ד צחי יונגר
הנאשם 1 וב"כ עו"ד אשר אוחיון ועו"ד חן הולנדר

פרוטוקול

גזר דין

לנאשם 1

העבירות – פסק הדין

1. הנאשם הורשע בפסק דין של בית המשפט העליון מיום 3.12.19 בע"פ 3817/18 ("פסק הדין") בעבירות של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין (שתי עבירות), ומרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין (שתי עבירות).

ההרשעה הינה בגין שני מקרים, ובגין כל אחד מהם הורשע הנאשם בעבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין, ובעבירה לפי סעיף 425 לחוק העונשין.

כנגד הנאשם ואחרים הוגש כתב אישום רחב היקף, אשר כלל ארבעה אישומים, אשר שלושה מהם יוחסו לנאשם. לנאשם יוחסו עבירות רבות וחמורות, כפי שיפורט בהמשך, ובהכרעת הדין מיום 29.3.18 ("הכרעת הדין") זוכה הנאשם מכל העבירות אשר יוחסו לו. הוגש ערעור חלקי, הערעור החלקי נדחה ברובו, והתקבל בחלקו ביחס לשני מקרים.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

לאור השוני המהותי בהיקף של המעשים והעבירות אשר בהם הואשם הנאשם בתחילה, אל מול המעשים אשר נקבע בפסק הדין בערעור כי הם מהווים עבירות, אפנה להדגשה שהדגיש בית המשפט העליון, על כי הענישה בגזר הדין צריכה להיות רק בגין העבירות בהן הורשע הנאשם. כך נפסק בסעיף 19 לחוות דעתו של כב' השו' הנדל:

"התוצאה היא שהעניין יוחזר לבית המשפט המחוזי כדי לגזור את דינו של המשיב. אך חשוב להבהיר כי יש לגזור עונש בגין עבירות בהן הורשע ולא בגין הפרשיות בהן זוכה. גם אם יש מקום לבקר אותו בפרשיות אלו, ויש מקום, הפער קיים בין פגם מנהלי לבין הרשעה בפלילים. במסגרת גזר הדין ניתן להענישו רק בגין העבירות בהן הורשע. התוצאה לפי דעת הרוב היא הרשעה בשני מקרים – באישום הרביעי ובפרשת הגרוטאות הכלולה באישום השני – לא פחות מכך אך גם לא מעבר לכך".

הנאשם הורשע במקרה אחד בעבירות לפי סעיפים 284 ו- 425 לחוק העונשין בגין כך שמסר פרוטוקולים של דירקטוריון הנמל ודו"ח ביקורת פנימי של הנמל לחברת דנה, ובמקרה השני, בדעת רוב, הורשע בעבירות לפי סעיפים 284 ו- 425 לחוק העונשין, בגין חלק מהמיוחס לו בחלק מהאישום השני, בפרשת הגרוטאות, בכך שהשתתף בישיבה ביום 10.8.11 אשר בה נכח אדם שהוא אחיו של חברו, שהוא מחברת דנה, וכי ביום 1.9.11 השתתף בסיור בנמל שנועד לבדוק התאמה ויישום של פתרון שהוצע ואשר חברת דנה החלה ביישומו בנמל.

לעובדות בגינן מורשע נאשם חשיבות בקביעת הענישה הראויה, הן ביחס לקביעת מתחם העונש ההולם, והן ביחס לענישה במסגרתו.

בהינתן המחלוקת בבית המשפט העליון ביחס לשאלת ההרשעה בפרשת הגרוטאות, יש להידרש לשאלה מהי התשתית העובדתית ביחס אליה נקבע כי מעשי הנאשם מהווים עבירה לפי סעיף 284 ולפי סעיף 425 לחוק העונשין, והאם עולה מפסק הדין קביעה שונה מהכרעת הדין ביחס לתשתית העובדתית. כפי שיפורט להלן, המסקנה הינה כי התשתית העובדתית ביחס לשני המקרים בהם הורשע הנאשם בפסק הדין, הינה התשתית העובדתית אשר נקבעה בהכרעת הדין.

נסיבות ביצוע העבירות; היות ההרשעה שלא בגין מרמה; העדר עבר פלילי; המשמעות של ההליך המקיף אשר בסופו זוכה הנאשם מחלק הארי שלו; אופן ניהול החקירה וההליך כנגד הנאשם; והעובדה כי גם על פי פסק הדין של בית המשפט העליון, במקרה הקשור בפרשת הגרוטאות, לא ניתן לקבוע כי הנאשם שקל שיקולים שאינם מן העניין; כל אלו, ונימוקים נוספים כפי שיפורטו להלן,

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

מביאים למסקנה כי על הענישה בעניינו של הנאשם להיות מתונה, ולהתייחס אך ורק לשני המקרים בגינם הורשע, ואך ורק להרשעה בפלילים, ולא לפגם מינהלי, כפי הקביעה וההנחיה בפסק הדין כמצוטט לעיל.

טענות ב"כ המאשימה

2. ב"כ המאשימה עותרים לגזור על הנאשם עונשים של מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס כספי משמעותי.

נטען כי הנאשם עובד ציבור בכיר בחברה ממשלתית מהחשובות במשק, חברת נמל אשדוד, והורשע בעבירות של שחיתות אישית במסגרת תפקידו כיו"ר וועד העובדים בנמל אשדוד.

נטען כי כתוצאה מעבירות אלה, חברת דנה בבעלות חברו הטוב ושותפו העסקי יניב בלטר, ובניהולו של בן דודו הקרוב דוד חסן, שהיה הנאשם 3, קצרה פירות כלכליים בשווי של כ- 2 מיליון ₪. בעניין זה נטען: "... **כאשר כתוצאה מעבירות אלה, חברת דנה בבעלות חברו הטוב ושותפו העסקי יניב בלטר, ובניהולו של בן דודו הקרוב דוד חסן, חברת דנה קצרה פירות כלכליים בשווי של כ- 2 מיליון ₪. מפנה לעמ' 63 סעיף 7 לפסק הדין של כב' השופט קרא. אני מפנה לפסקה הראשונה של סעיף 7 לפסק הדין של כב' השופט קרא בעמ' 63 לפסק הדין.**" (פרו' הטיעונים לעונש עמ' 7805 שו' 23-18).

ואולם, קריאה מדוקדקת של פסק הדין ושל סעיף 7 לחוות דעתו של כב' השו' קרא, אינה מביאה למסקנת ב"כ המאשימה. הנסיבה בגינה הורשע הנאשם בפסק הדין בערעור, בפרשת הגרוטאות, הינה **עצם השתתפותו** בישיבה מיום 10.8.11 בה נכח אורי בלטר. לא נקבע כי "כתוצאה" מהעבירה חברת דנה קצרה פירות. בסעיף 7 לחוות דעתו של כב' השו' קרא, אליו מפנה ב"כ המאשימה נכתב ביחס לחברת דנה כי היא **"...מי שבהמשך זכתה לממש את ההצעה וכך זכתה בהכנסה של כ 2 מיליון ₪"**, ואולם אין מדובר בתוצאה של העבירה של ניגוד עניינים בה הורשע הנאשם, גם לא על דעת שופטי הרוב. העבירה שנקבעה הינה בגין עצם ההשתתפות באותה ישיבה.

טענת ב"כ המאשימה ביחס ל"תוצאה" של ההשתתפות באותה ישיבה, ול"תוצאה" של העבירה שנקבעה, מנוגדת לפסק הדין בערעור. אפנה לדברים המפורשים בסעיף 7 לחוות דעתו של כב' השו' הנדל, על כי במבחן התוצאה, אין טענה ואין ראיה כי ההחלטות היו מנוגדות לאינטרס הציבורי או פגעו בתקינות המינהל:

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 "אכן, ביחס לערך המוגן של תפקוד המנהל לא נפרשו בפני בית משפט קמא ראיות, ואף לא נטען, כי
2 לגופם של דברים תוכן ההחלטות שהתקבלו היו מנוגדות לאינטרס הציבורי או פגעו בתקינות פעולת
3 המנהל במבחן התוצאה."

4
5 יתרה מכך, על פי חוות דעתו של כב' השו' הנדל, ביחס להרשעה בגין ההשתתפות באותה ישיבה, לא
6 ניתן לקבוע כי הנאשם נדרש לשקול שיקולים שאינם מן העניין, ואף אין כל ראיה לכך שהמשתתפים
7 ידעו מראש שחברת דנה היא זו שהולכת לספק את הפתרון. כך נכתב בסעיף 7 לחוות דעתו, עמ' 84
8 לפסק הדין:

9
10 "נכון הוא, לזכותו של המשיב עומדים מספר שיקולים. כפי שפורט לעיל, חברת דנה לא הוזכרה
11 בפגישה ואין כל ראיה לכך שהמשתתפים ידעו מראש שחברת דנה היא זו שהולכת לספק את
12 הפתרון. כמו כן, לא נטען כי המשיב ידע בטרם הגיעו לפגישה כי עליו להימנע מכך כיוון שעתיד
13 לנכוח בה אורי בלטר. בנוסף, גם גורמים מעורבים נוספים נתנו הסכמתם לפתרון, לרבות נציג איכות
14 הסביבה. בכך ניתן מענה לדאגתו של המשיב ביחס לחשיפת העובדים לאכיפה פלילית. במובן זה,
15 לא ניתן לקבוע, שהמשיב נדרש לשקול שיקולים שאינם מן העניין עת קיבל את החלטתו לתמוך
16 בפתרון ולחזור לעבודה."

17
18 מכל האמור, אינני מוצא תשתית לטענה שנטענה ע"י ב"כ המאשימה, על כי **כתוצאה** מהעבירה חברת
19 דנה קצרה פירות כלכליים בשווי של כ- 2 מיליון ₪. כפי שעולה מחוו"ד כב' השו' הנדל כמצוטט לעיל
20 ובהמשך, השיקולים היו ענייניים, חברת דנה לא הוזכרה בפגישה, ואף נקבע כי אין ראיה ולא נטען
21 שההחלטות היו מנוגדות לאינטרס הציבורי, או פגעו בתקינות פעולת המינהל במבחן התוצאה, ואף
22 אין מצע ראיתי לטענה שהאינטרס הציבורי חייב פתרון אחר או כי ניגוד העניינים מנע פתרון אחר.

23
24 קריאת חוות דעת כב' השופט הנדל, בדעת הרוב, מביאה למסקנה כי עמדתו הינה **שעצם ההשתתפות**
25 באותה ישיבה מהווה את ניגוד העניינים המקים את העבירה, וכי לא נשקלו שיקולים "שאינם ממין
26 העניין" עת קיבל הנאשם את ההחלטה לתמוך בפתרון, ויתרה מכך, אין ראיה לטענה שהאינטרס
27 הציבורי חייב פתרון אחר מזה שנבחר בסופו של דבר, אין ראיה שהצדדים ידעו שחברת דנה הולכת
28 לספק את הפתרון, ולא נטען כי לפני הישיבה הנאשם ידע שעליו להימנע מכך. דהיינו השיקולים
29 בתמיכת הנאשם בהחלטה היו ענייניים, ואין ראיה לכך שהיה אינטרס ציבורי לבחור בפתרון אחר.

30
31 מכאן, שהפליליות אשר נקבעה למעשהו של הנאשם, הינה אך בגין עצם ההשתתפות בפגישה. בית
32 המשפט העליון לא ראה דופי בשיקול הדעת שהפעיל הנאשם בתמיכתו בפתרון, לא ראה דופי בהחלטה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

שהתקבלה, וכב' השו' הנדל, בדעת הרוב, אף מציין כי לא היה פתרון חלופי שלא יצא לפועל עקב ניגוד העניינים, וכי "פרשה זו אינה מקרה קל בו ההכרעה עולה מאליה מן העובדות והראיות". להלן הפיסקה הראשונה בסעיף 7 לחוות דעתו של כב' השופט הנדל בעמ' 82 לפסק הדין, שאני מוצא לנכון לצטט על מנת להביא במדויק את אשר הוכרע:

"... לא אסתיר כי פרשה זו אינה מקרה קל בו ההכרעה עולה מאליה מן העובדות והראיות. המחלוקת בין חבריי חידדה את הקושי ואודה כי עיינתי בחוות דעתם שוב ושוב. ואולם, בסיומו של שיקול הגעתי לכלל מסקנה כי היצמדות למרכיבי העבירה ומעקב אחר הפגיעה בערכים המוגנים באמצעות מבחני העזר שנקבעו בהלכת שבס מחייבים את הקביעה לפיה במעשיו של המשיב גלום הפן המחמיר הנוסף אשר צובע את ניגוד העניינים בו היה מצוי בגוון פלילי. אכן, ביחס לערך המוגן של תפקוד המנהל לא נפרשו בפני בית משפט קמא ראיות, ואף לא נטען, כי לגופם של דברים תוכן ההחלטות שהתקבלו היו מנוגדות לאינטרס הציבורי או פגעו בתקינות פעולת המנהל במבחן התוצאה. משמע, לא קיים מצע ראייתי לטענה שהאינטרס הציבורי חייב בחירת פתרון אחר מזה שנבחר בסופו של יום, וכי פתרון חלופי זה לא יצא אל הפועל עקב ניגוד העניינים בו היה מצוי המשיב".

לכך יש להוסיף את העובדה כי לא הנאשם הוא שהציע את הפתרון שהועלה בפגישה, ועל כך לא היתה מחלוקת, והוא אף לא יזם את הפגישה.

סבורני כי פרשנות ב"כ המאשימה את פסק הדין הינה מחמירה, ואף "מרחיקת לכת". אני מוצא לנכון להפנות לסעיף 58 לחוות דעתו של כב' השו' אלרון ביחס לערעור המאשימה על פרשת חברת כ"ל, ערעור אשר נדחה על דעת כל שופטי בית המשפט העליון: "פרשנות זו של המערערת היא מרחיקת לכת".

אפנה בהקשר זה, לדברי כב' השו' אלרון בסעיף 79 לחוות דעתו, בעניין פרשת חברת שמן, אשר גם ביחס אליה נדחה הערעור על דעת כל חברי ההרכב, כי: "קריאת הדברים בהקשר בו נאמרו, מלמדת כי כוונת המשיב 1 היתה שונה מזו שמייחסת לו המערערת".

עוד אפנה לדברים נוספים של כב' השו' אלרון בפרשת שמן אשר הערעור ביחס אליה נדחה, בסעיף 78, לגבי טענה שנטענת על ידי ב"כ המאשימה, ללא ראיה: "כפי שנקבע ע"י בית המשפט המחוזי – קביעה שגם ממנה לא נתבקשו לשנות – ההחלטה על התקן שייקבע לחברת שמן לא נגעה כלל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 לחברת דנה. הטענה לפיה ההחלטה הועילה לחברת דנה נטענת בעלמא, ומבלי שהובאה לכך כל
2 ראייה...".

3
4 מצאתי לנכון להביא את הדברים האמורים הואיל וגם במהלך הטיעונים לעונש בפני, הועלו ע"י ב"כ
5 המאשימה טענות שלא מצאתי להן עיגון.

6
7 הרשעת הנאשם בפרשת הגרוטאות הינה בשל עצם השתתפותו בישיבה. ההחלטה בישיבה הייתה
8 עניינית, האינטרס הציבורי לא חייב פתרון אחר, לא הייתה פגיעה בתקינות פעולת המינהל במבחן
9 התוצאה, ולא היה פתרון חלופי. כך על פי פסק הדין.

10
11 להלן המשך טענות ב"כ המאשימה.

12
13 נטען כי הערכים המוגנים על ידי העבירות בהן הורשע הנאשם הם אמון הציבור בעובדי הציבור, טוהר
14 המידות של פקידי הציבור, והאינטרס הציבורי עליו מופקד עובד הציבור.

15
16 ביחס לפרשת הגרוטאות נטען כי על פי פסק הדין, בענייננו הפגיעה בערכים המוגנים הייתה פגיעה קשה,
17 כי הנאשם היה בניגוד עניינים ברף גבוה, ולכך נוסף מעמדו הבכיר בנמל ותפקידו כיו"ר הוועד. נטען
18 כי בנוסף לפגישת האמורה, הנאשם המשיך לבצע את עבירותיו בפרשה זו בכך שהשתתף בסיור שנערך
19 לאחר מכן כדי לבחון את הפתרון של חברת דנה, וכי חלקו של הנאשם בפרשת הגרוטאות היה קריטי.

20
21 ביחס לפרשה השנייה כשנתיים לאחר מכן, בעניין הפרוטוקולים ודוח הבדיקה, מפנים ב"כ המאשימה
22 לפסק הדין ולאמור בחוות דעתו של כב' השו' הנדל בעמ' 91, על כי זו הפרשה החמורה וכי ניגוד
23 העניינים "חריף וזועק".

24
25 3. נטען כי מתחם העונש ההולם הכולל והראוי הינו בין 9 ל - 18 חודשי מאסר בפועל. ב"כ
26 המאשימה רואים במכלול כאירוע אחד בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, אולם נטען כי יש לתת
27 משמעות לעובדה כי מדובר בשני אירועים נפרדים.

28
29 נטען כי המתחם המתבקש כאן הינו חמור מהמתחם שנקבע בענין עפ"ג (מחוזי ת"א) 34767-11-14
30 מ"י נ' לחיאני (27.4.15), מהנימוק כי שם נקבע המתחם גם לאור הסדר טיעון שהיה שם.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 ביחס לענישה בתוך המתחם נטען כי היא צריכה להיות בשליש התחתון של המתחם, וכי בעבירות של
2 שחיתות והפרת אמונים כאשר מדובר באדם נורמטיבי שזו הרשעתו הראשונה, גובר משקל השיקול
3 ההרתעתי על משקלן של הנסיבות האישיות.

4
5 נטען כי הנאשם לא הודה ולא נטל אחריות על מעשיו ולפיכך אינו יכול ליהנות מהקלות בתוך המתחם,
6 הניתנות למי שהודו ולקחו אחריות.

7
8 נטען למספר שיקולים אשר בהצטרבם יחד מובילים לעמדת המאשימה, לפיה על הענישה להיות
9 בשליש התחתון של המתחם – העדר עבר פלילי, וחלוף הזמן.

10
11 עוד נטען כי יש לקחת לטובתו של הנאשם בגזירת העונש את העובדה שהנאשם זוכה מחלק הארי של
12 האישומים, לרבות מהעבירות החמורות יותר שהיו בכתב האישום, ויש לתת לכך משקל בגזר הדין.
13 נטען כי הסיכון אשר עמד בפני הנאשם להיות מורשע בעבירות חמורות וזיכוי מאותן עבירות, אין
14 להסתפק בכך שבגינן לא ייגזר עונש, אלא יש לתת לכך משקל גם בענישה על העבירות בהן כן הורשע
15 הנאשם, ובהקשר זה נטען כי הדברים משקפים חלק מעדותה של אשת הנאשם בפני בית המשפט,
16 לעניין העונש והסבל שהם עברו, מעצם הגשת כתב האישום ועד שהתקבל הזיכוי.

17
18 נטען כי נסיבה נוספת שיש לקחת לזכות הנאשם הינה כי הוא שימש כסוכן של מח"ש בחקירת פרשה
19 אחרת. ב"כ הנאשם התנגד לדברים אלו וטען כי הנאשם לא נחשב כסוכן, והוא לא סוכן.

20
21 ב"כ המאשימה עתרו להטלת קנס משמעותי בטענה כי האינטרס אשר עמד ביסוד העבירות בהן הורשע
22 הנאשם הוא אינטרס כלכלי של מקורביו. שוב יוער כי טענה זו של ב"כ המאשימה אינה מתיישבת עם
23 קביעת בית המשפט העליון. אפנה לציטוטים ולהפניות דלעיל, במיוחד בפרשת הגרוטאות, שם נקבע
24 כי הנאשם כלל לא ידע כי האחר יהיה נוכח בישיבה, וכי ההחלטות היו ענייניות.

25
26 ב"כ המאשימה ביקשו לשקם את אמון הציבור שנפגע על ידי ענישה משמעותית שתעביר את המסר
27 הנורמטיבי הראוי.

28
29 במסגרת הטיעונים לעונש נטען ע"י ב"כ הנאשם כי העובדות אשר צריכות להיות הבסיס לגזר הדין הן
30 העובדות שנקבעו בהכרעת הדין, ונטען כי בפסק הדין אין למעשה התערבות בקביעות העובדתיות
31 בהכרעת הדין. ב"כ המאשימה נשאלו בשני דיונים האם הם מבקשים להתייחס לטענה זו, ומה עמדתם
32 ביחס לתשתית העובדתית אשר צריכה להיות במסגרת גזר הדין. הן בדיון הראשון, והן לאחר הדיון

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

השני, בהודעה בכתב, הודיעו ב"כ המאשימה כי הם אינם רואים לנכון לתת פרשנות לפסק הדין של בית המשפט העליון, ולמעשה ב"כ המאשימה לא התייחסו לטענה זו, אף שהתבקשו.

אין זה ברור מדוע סירבו ב"כ המאשימה להתייחס לשאלה מה היא התשתית העובדתית הישימה לגזר הדין. השאלה מה היא התשתית העובדתית לביצוע עבירות הינה השאלה המרכזית בכל גזירת דין, וזו מבוצעת לא על פי סעיפי האישום בלבד, אלא גם ובעיקר על פי העובדות והנסיבות של ביצוע העבירה. לכך תהיה התייחסות בהמשך, ואולם כעת יש לומר כי גם טיעון לעונש מחוייב בהתייחסות לעובדות, לתשתית העובדתית אשר נקבעה, ומסיבות השמורות עימם סירבו ב"כ המאשימה להתייחס לאמור.

ביחס לעתירת ב"כ הנאשם לאי הרשעה, נטען ע"י ב"כ המאשימה כי לאור פסק הדין של בית המשפט העליון אין מקום לשקול כאן אי הרשעה, וכי הבקשה אינה עומדת בשום קריטריון המוכר בפסיקה וודאי שלא בנסיבות שנקבעו בפסק הדין של בית המשפט העליון.

לאחר שהוגש תסקיר שירות המבחן אשר המליץ על אי הרשעה, טענו ב"כ המאשימה כי עמדתם העונשית נותרה בעינה, וכי סוג העבירה אינו מאפשר הימנעות מהרשעה, ומבחינה ציבורית ומבחינת ההלכות של בית המשפט, כאשר מדובר בעבירה של עובדי ציבור וודאי בעבירות של עובדי ציבור בכירים, הכלל לפיו אדם יורשע חזק שבעתיים, והאינטרס הציבורי הוא שעובדי ציבור שנמצאים אשמים יורשעו.

טענות ב"כ הנאשם

4. לטענת ב"כ הנאשם, היסוד העובדתי להכרעה בגזר הדין צריך להיות אותו יסוד עובדתי שנקבע בהכרעת הדין. נטען כי בית המשפט העליון, בסופו של דבר, לא התערב בממצאים העובדתיים שנקבעו, וכבוד השופטים אלרון והנדל התייחסו לאותו בסיס עובדתי שנקבע בהכרעת הדין, וכי ב"כ המאשימה לא ביקשו התערבות בממצאים עובדתיים באותם עניינים בהם לבסוף הורשע הנאשם לרבות בפרשת הגרוטאות.

נטען כי שניים משלושת שופטי בית המשפט העליון קבעו במפורש שהבסיס העובדתי הוא אותו בסיס עובדתי שקבע בית משפט זה.

נטען כי עקרון המידתיות צריך להוות קו מנחה בהחלטה בעניינו של הנאשם. ב"כ הנאשם עותר לקבוע כי מעשיו של הנאשם על נסיבותיהם המיוחדות הינם ברף הפלילי הנמוך ביותר שאפשר להעלות

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

על הדעת. נטען כי יש להוסיף פרמטרים נוספים המצדיקים ענישה מקלה ביותר והם: הנזקים
העצומים שנגרמו לנאשם שלא בצדק, בעטיה של חקירה משטרתית שהייתה "מגונה ביותר" וחסרת
תקדים בחומרתה, במהלכה חברו ראש צוות החקירה, קצין משטרה, עם סנגורו של הנאשם, והתנהלו
באופן שפגע בנאשם ובמשפחתו בשל בצע כסף. נטען כי לדברים אלו משמעות עצומה וכי יש להתנצל
בפני הנאשם על הנזקים העצומים שנגרמו לו לא בגלל התנהלות שגויה סתם אלא בגלל התנהלות
פוגענית באופן חסר תקדים. נטען בנוסף גם לנזקים בעטיה של הפרקליטות, וכי כתב האישום אשר
נקבע בהכרעת הדין לגביו כי הכיל האשמות קשות ביותר בהעדר כל בסיס ראיתי, האשמות אשר
פורסמו בכלי התקשורת וגרמו להפניית אצבע מאשימה כלפי הנאשם ומשפחתו וטענות על מיליוני
שקלים שהכניסו לכיסם, דברים אלו גרמו לנזק עצום ורב. ב"כ הנאשם מפנה לעדות רעייתו של
הנאשם ממנה עולים הנזקים מהאמור לעיל.

נטען כי אילו מה שהיה עומד בפני הנאשם היו אותם שני מעשים שבסופו של יום נקבע בבית המשפט
העליון שהנאשם עשה אותם שלא כדין, הרי שלא היה מוגש כתב אישום כלל, ואם היה מוגש אזי לא
היו נגרמים ולו מקצת שבמקצת מהנזקים שנגרמו לנאשם ולמשפחתו, ואיש לא היה מציג אותם
כמשפחה מושחתת, שכן מעשים אלו, גם אם הם שגויים, הם אינם מושחתים.

נטען כי קיים הבדל בין טענות לגיטימיות בכתב אישום לבין טענות שאינן לגיטימיות, וקיים הבדל בין
טענות שלא הוכחו לבין טענות שנרשמו מראש בידעה שאין להן כיסוי.

לו היו עומדים בפני הנאשם שני המעשים הללו, לא היה פרסום משחיר במשך שנים עליו ועל משפחתו,
והמשפט היה נגמר בזמן קצר, וללא הרשעה פלילית, ולא הייתה התרסקות כזו של המשפחה, ומישהו
צריך לקבל אחריות על כך. נטען כי כל האישומים האחרים הכילו עבירות הרבה יותר חמורות
ומושחתות.

נטען כי ככל שהפער בין האישום המקורי לבין תוצאות ההליך גדול יותר, כך תהיה הליכתו של בית-
המשפט לקראת הנאשם, והקלה בעונשו.

נטען כי מעשיו של הנאשם היו בקו דק מאוד המפריד בין עבירה פלילית לעבירה משמעתית. לעניין זה
מפנה ב"כ הנאשם לפסק דינו של כבוד השופט הנדל המתייחס לכך.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

נטען כי ב"כ המאשימה טענו על הערכים המוגנים ועל חשיבות המלחמה בשחיתות הציבורית, אולם המדינה לא העמידה לדין אחרים, לרבות מי שהיה במעמד בכיר מזה של הנאשם ואחרים, ונטען לאפליה פסולה ואכיפה בררנית אשר חותרת תחת אמון הציבור במערכת.

נטען לחלופי הזמן, וכי מעשה אחד הינו מ-2011 והשני מ-2013, ואם לא היו מטיחים בנאשם האשמות כל כך חמורות הוא היה מאחרי הפרשה הזו לפני שנים. נטען כי חלופי הזמן נבע מאישומים שאין להם בסיס.

ב"כ הנאשם מפנה לדברי כב' השו' הנדל בפרוטוקול הדיון בבית המשפט העליון על כי אם היה מדובר רק בתיק המתייחס לפרוטוקולים אולי לא היו מגישים כתב אישום.

ביחס לאישום המתייחס לפרוטוקולים נטען כי אין מדובר במניע עברייני, מדובר במי שהיה נתון לרצח אופי ורצה לזעוק שזה הוא רצח אופי שמתבצע בו שלא כדין, ומפנה לפרוטוקול בבית המשפט העליון, וכי שם הודתה המדינה כי הפרוטוקולים והמסמכים שהוצאו מהנמל הביאו להחלטה להחזיר את דנה לנמל. נטען כי עובדה זו אמנם לא רלוונטית לצורך ההרשעה, אולם הינה רלוונטית לצורך העונש. עוד נטען כי אין מדובר במסמכים חסויים, אלא במסמכים שהם של חברה ציבורית, ישיבת דירקטוריון שלא דנה בנושאים סודיים ושצריכה לפעול בשקיפות.

ביחס לפרשת הגרוטאות נטען כי התביעה לא ראתה במעשה זה כמעשה שיכול להקים לבדו בפני עצמו עבירה פלילית של מרמה והפרת אמונים, אלא רק בהצטרפותו לשתי פרשות נוספות, אשר מהן זוכה הנאשם והערעור לגביהן נדחה. ב"כ הנאשם מפנה לקביעות העובדתיות בהכרעת הדין, אשר נותרו בעינן, ביחס לנסיבות בפרשת הגרוטאות וכי הנאשם לא השפיע בשום צורה על ההתקשרות, לצד קביעות נוספות והתייחסות בית המשפט העליון לקביעות עובדתיות מקלות, וכן לכך שהמדינה חזרה בה בערעור מטענות כגון הטענה שהנאשם הוא זה שיזם את הפגישה, ועוד טענות בהקשר זה.

נטען כי לנאשם ולמשפחתו נגרמו לא רק נזקים נפשיים הקשורים בדימוי עצמי ובמעמד חברתי גם של ילדיו, אלא נגרמו גם נזקים כלכליים עצומים, ומיד מתחילת החקירה נהרסו עסקיו של הנאשם והבנקים סגרו את הברז כך שהנאשם לא יכול היה לפעול ברכושו, וזאת בגלל האשמות של הלבנת הון אשר היו בכתב האישום ומהן זוכה הנאשם זיכוי מוחלט.

ביחס למתחם העונש ההולם נטען כי המתחם הינו נגזרת של עבירה על פי נסיבותיה, ובעבירת הפרת אמונים המתחם יכול לנוע במנעד רחב, ונסיבות ביצוע העבירה חשובות יותר מהעבירה עצמה בכל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 הקשור למתחם העונש ההולם. נטען כי המתחם בנסיבות המיוחדות הללו נע בין קביעה של ביצוע
2 העבירה בלי הרשעה, ועד למאסר על תנאי לצד קנס, וגם אם בית המשפט יסבור אחרת, מתבקש
3 לסטות מהמתחם משיקולי שיקום.

4
5 ב"כ הנאשם עותר להימנע מהרשעת הנאשם וזאת גם משיקולי שיקום, וכי הנאשם זקוק להעדר
6 הרשעה, בכל מה שקשור לסיכויים שלו ושל משפחתו להשתקם.

7
8 ב"כ הנאשם מפנה לעניין הימנעות מהרשעה לע"פ 3554/16 יעקובוביץ נ' מ"י (11.6.2017), בו בוטלה
9 הרשעה בעבירת מרמה והפרת אמונים ועבירות נוספות.

10
11 לאחר שהוגש תסקיר שירות המבחן הממליץ על אי הרשעה, נטען כי התסקיר מגבה את העתירה של
12 הנאשם, וכי התוצאה הסופית הצודקת תהיה לאפשר לנאשם לחזור למסלול חיים נורמטיבי בו צעד
13 כל חייו.

14
15 5. הנאשם אמר כי נגרמו לו נזקים אדירים במיליונים, הוא ומשפחתו הגיעו למצב קשה ביותר,
16 וזאת בגלל כתב האישום החמור שהוגש כנגדו, ואם היו מגישים כתב אישום בעניין מה שהורשע לבסוף
17 לא היה מגיע לנזקים כאלו.

18
19 ביחס לטענת ב"כ המאשימה על אי קבלת אחריות על ידו, אמר הנאשם שהוא מרכין את ראשו ביחס
20 להרשעה, וכי יש לו תקווה שבבית המשפט העליון יתקיים דיון נוסף והקביעות ישתנו בהרכב מורחב,
21 והוסיף כי לא התגלה דבר חדש שהנאשם לא אמר במשטרה או בבית המשפט, לא הייתה לו כל כוונה,
22 ואם היה יודע בזמן אמת שיקלע לסיטואציה, היה נמנע מזה ולא היה פועל כך.

הראיות לעונש

23
24
25 6. במסגרת הראיות לעונש העידה רעייתו של הנאשם. מעדותה ניכר הקושי הרב שהיה מנת
26 חלקו של הנאשם וכל משפחתו בשל ההליך הקשה אשר התנהל כנגדו, החל משלב המעצר, והגשת כתב
27 האישום החמור, והמשך במהלך ההליכים המשפטיים, ועד עתה.

28
29 רעייתו של הנאשם תיארה את משפחתם, את החינוך שלהם לילדיהם לאהבת המדינה ואהבת האדם,
30 להתנדבות ולעשייה ותרומה לטובת החברה. תואר כיצד מילא הנאשם את תפקידו בנמל, את היענותו
31

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

לכל טלפון מעובדים, וכי ראה את תפקידו כשליחות, כשהעובדים והנמל בראש מעיניו. תואר כיצד
העובדים אהבו את הנאשם, את העזרה הרבה שעזר להם, ייעוץ שנתן להם, ומניעת פגיעה בהם.

בעדותה סיפרה כי בתקשורת ציירו אותו כעברין, כשבסה"כ הוא היה לטובת העובדים ומגן עליהם,
וכי אמר לה שהוא מרגיש שמתחילים להתנכל לו. הכתבות בטלוויזיה ובעיתונות השפיעו על משפחתם
ועל ילדיהם, שהיו גאים באביהם ולפתע היו צריכים ללכת עם ראש מורכן.

תואר כיצד היה קשה לראות את הבעל והאבא נעצר ביום המעצר, כשהתקשורת מחכה בחוץ, ולאחר
מכן כותרות עסקו רק בזה, וציירו אותם כמשפחת פשע, כאשר הוא רק בא לעשות את עבודתו, ולהגן
על העובדים ועל מקום עבודתם.

תוארה תקופת המעצר, ולאחר שחרורו הוא אמר לה שהכל יהיה טוב, הוא מאמין בחפותו והאמת
תצא לאור.

תואר כיצד הוא לא יכול היה לחזור לנמל, כיצד הוא היה עסוק רק בענין זה 24 שעות ביממה,
וכשהתפרסם כתב האישום הם היו בהלם מחומרת הדברים, ו"הקלות של היד שרושמת האשמות
כאלה".

תואר כיצד אנשים התרחקו מהם לאור כתב האישום, הבנקים החלו להערים קשיים, עצרו את
האשראי בעסקים והחלה אי וודאות, והם נתמכו על ידי המשפחה.

תואר הקושי הרב שלאחר הגשת הערעור, ולאחר פסק הדין בערעור, ואת הצורך להסביר על מה
הורשע, וכי הוא לא גנב, לא לקח שוחד ולא כל האישומים הללו, ולא מגיע להם להמשיך את זה.

כן הוגשו במסגרת הראיות לעונש מסמכים :

תע/1 – גזר הדין בעניינם של אחרים אשר הגיעו להסדר טיעון בתחילת ההליך.

תע/2 - ההסכם בין המדינה לנאשם.

נע/1 - פרוטוקול הדיון בבית המשפט העליון.

תסקיר שירות המבחן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

7. לאחר הישיבה הראשונה של הטיעונים לעונש ניתנה החלטה המורה לשירות המבחן להגיש תכנית של"צ.

בעקבות ההחלטה הוגש תסקיר, במסגרתו מצא שירות המבחן כי הנאשם מתאים לביצוע של"צ, והוכנה תכנית.

שירות המבחן התייחס בתסקיר לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ולסוגיית ההרשעה, והמליץ לבטל את ההרשעה.

על פי התסקיר, הנאשם נעדר עבר פלילי, מקבל אחריות לביצוע העבירות הנידונות ומכיר בתוצאותיהן.

שירות המבחן מעריך כי מדובר באדם המתפקד מתוך עולם ערכים נורמטיבי אשר ביצוע העבירות אינו מאפיין את התנהלותו בדרך כלל ומהלך חייו.

על מנת להימנע מהמשך פגיעה במקור פרנסתו, ולנוכח הבנתו של שירות המבחן כי הרשעה תוביל לסיום רשמי של מקום עבודתו ומקור פרנסתו, ותפגע באפשרות שיוכל בעתיד להשתלב במקום תעסוקה בתפקיד ציבורי כלשהו, ובכך תימשך הפגיעה במצב הכלכלי של המשפחה, אשר החלה בשנת 2014, כאשר במשך כל תקופת ההשעיה הוא נתמך על ידי הוריו, וכן מאחר וההרשעה תפגע בדימויו העצמי והחברתי, ממליץ שירות המבחן לבטל את ההרשעה.

קביעת מתחם עונש הולם – על פי נסיבות ועובדות

8. קביעת מתחם העונש ההולם נעשית בעיקר תוך התייחסות לנסיבות המסויימות של ביצוע העבירה, ואינה קשורה אך בעבירה כפי נוסחה ועונשה בחוק, אלא, ובעיקר, בנסיבות בהן בוצעה, תוצאותיה, ומידת חומרתה. קביעת מתחם העונש ההולם הינה בעלת ציביון אינדיבידואלי, ועיקרון זה בא לידי ביטוי באופן קביעת המתחם.

ר' לענין זה ע"פ 1323/13 רך חסן ואח' נ' מ"י (5.6.2013) בו נפסק :

"מתחם העונש ההולם הוא אמת-מידה נורמטיבית, המשקללת את הערך החברתי שנפגע כתוצאה מן העבירה, מדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו ונסיבות ביצועה, לרבות מידת אשמו של

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

הנאשם. בשלב זה איננו מתחשבים בנסיבותיו האישיות של הנאשם, היינו נסיבות שאינן קשורות
בביצוע העבירה (ראו סעיף 40א), דוגמת נסיבות חייו של הנאשם, הפגיעה שתיגרם לו ולמשפחתו
כתוצאה מהעונש, מאמציו לחזור למוטב ועברו הפלילי או היעדרו. אולם אין בכך כדי לגרוע מהצביון
האינדיבידואלי שהעניק המחוקק לשלב עיצוב המתחם, אשר בא לידי ביטוי בהוראה להתחשב בסוג
העבירה בנסיבות המסוימות שבהן היא בוצעה (למשל: קיומו של תכנון מוקדם, נזק בכוח ובפועל,
מידת אכזריות כלפי הקורבן וכו'), ותוך התייחסות למידת האשם של הנאשם המסוים שלפנינו
(למשל: הסיבות שהובילוהו לבצע את העבירה, חלקו היחסי בביצועה, יכולתו להימנע מהמעשה,
מצוקתו הנפשית עקב התעללות מצד קורבן העבירה וכו')."

עיקרון הענישה האינדיבידואלית הינו בעל היבטים הקשורים הן בנסיבות ביצוע העבירה והן בנאשם
עצמו. שלב קביעת מתחם העונש ההולם נעשה תוך הבאת ההיבטים הקשורים בנסיבות ביצוע
העבירה. אינדיבידואליות מתחם העונש ההולם למקרה המסויים משמעותה כי המשקל אשר יש ליתן
לענישה במקרים אחרים הינו אך אחד מהשיקולים בקביעתו, ואיננה המרכז שבו. ר' ע"פ 4447/13
חאתם קוידר נ' מ"י (24.11.2014).

ר' ע"פ 1127/13 עמאואל גברזגיי נ' מ"י (15.1.2014), בו נקבע כי אין להתחשב רק בסוג העבירה אלא
גם בנסיבות ביצועה ובמידת האשם של הנאשם בביצועה:

"היות שבקביעת מתחם הענישה על בית המשפט להתחשב לא רק בסוג העבירה, אלא גם בנסיבות
ביצועה ובמידת האשם של הנאשם בביצועה, סביר כי לאותה עבירה יהיו כמה מתחמי ענישה
שונים, הנגזרים כל אחד מנסיבות שונות".

וכן ע"פ 2337/13 2954/13 מהנד קואסמה נ' מ"י (16.9.13):

"יתר על כן, בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע נאשם, יתחשב בית המשפט
בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה המפורטות בסעיף 40ט לחוק, ככל שסבר שהן
משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם: בין היתר, יתחשב בית המשפט בנזק
שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה וכן בנזק שנגרם מביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(3) ו-40ט(א)(4)
לחוק)".

מהאמור עולה כי תהליך קביעת מתחם עונש הולם אינו יכול להתבצע באופן כללי לאור העבירה בה
הורשע נאשם, אלא בעיקר לאור מכלול הנסיבות של ביצוע כל עבירה, והמתחם מתייחס באופן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 אינדיבידואלי למקרה הספציפי. מכאן שעובדות המוכחות בשלב הראשון של המשפט הינן המצע
2 הבסיסי למתחם ולענישה בגזר הדין.

3
4 9. בהכרעת הדין נקבעו ממצאים עובדתיים ביחס לכל האישומים, ובפסק הדין בערעור נפסק כי
5 יש להרשיע את הנאשם בגין שני מקרים כאמור לעיל.

6
7 קיימת חשיבות לשאלה אם היתה התערבות של בית המשפט העליון בממצאים העובדתיים שנקבעו
8 בהכרעת הדין, הואיל ויש לבדוק מה הבסיס העובדתי אשר צריך לשמש לצורך גזירת הדין, ושלב
9 קביעת המתחם במסגרתו.

10
11 בלא התייחסות לשאלה האם שונו הקביעות העובדתיות בהכרעת הדין, והאם בית המשפט העליון
12 מצא לנכון להתערב בהן ולשנותן, יקשה לבחון מה הבסיס העובדתי אשר צריך לשמש כעת למתן גזר
13 הדין.

14 הרחבתי במובאות לעיל, ובהתייחסות לענין זה, הן לאור חשיבות הדבר בשלב גזירת הדין והן לאור
15 כך שהדבר עלה במסגרת הטיעונים לעונש.

16
17 ההגנה טענה כי קריאת פסק הדין של בית המשפט העליון מביאה למסקנה כי לא היתה התערבות
18 בקביעת הממצאים העובדתיים. בפרשת מסירת המסמכים, על דעת כל ההרכב, ובקבלה החלקית של
19 הערעור בענין פרשת הגרוטאות, על דעת כב' השו' הנדל, בצרוף עמדת כב' השו' אלרון בענין זה, הגם
20 שביחס לתוצאה הוא היה בדעת מיעוט.

21
22 ב"כ המאשימה התבקשו להתייחס לטענה זו, בשני הדיונים אשר התקיימו בטיעונים לעונש, והודיעו
23 הן בדיון הראשון והן בכתב לאחר הדיון השני, כי הם אינם מעוניינים להתייחס לכך. עמדה זו של ב"כ
24 המאשימה אינה ברורה, וסיבתה אינה ברורה, וסבורני כי יש בכך אי התייחסות לשאלה מרכזית
25 בקביעת המתחם והענישה בעקבותיו. עוד סבורני כי אף בעצם הטיעון לעונש, וגיבוש הטיעון ומידת
26 ההחמרה המתבקשת, יש צורך בבירור של העובדות תחילה.

27
28 לאחר קריאה של פסק הדין, המסקנה היא כי יש לקבל את טענת ההגנה על כי בפסק הדין אין
29 התערבות בממצאים העובדתיים אשר נקבעו בהכרעת הדין.

30
31 בפסק הדין, ביחס למסירת המסמכים, אשר הינו בהסכמת כל ההרכב ונכתב בחוות דעת כב' השו'
32 אלרון, אין כל התערבות בממצאים העובדתיים. בפסק הדין, ביחס לחלק מפרשת הגרוטאות, לגביו

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

הורשע הנאשם ברוב דעות, אף כב' השו' הנדל אשר היה בדעת הרוב, אינו קובע דבר התערבות
בממצאים העובדתיים, ועיון בחוות דעתו מביא למסקנה כי הינה בהתבסס על הקביעות העובדתיות
בהכרעת הדין. עוד עולה כי אין התערבות בממצאים העובדתיים על ידי כב' השו' אלרון.

כמו כן, ב"כ הנאשם הפנה לפרוטוקול הדיון בבית המשפט העליון ולדברי ב"כ המאשימה שם, על כי
אינם מבקשים להתערב בקביעות עובדתיות בענין זה. אכן כך עולה מדברי ב"כ המערערת בפרוטוקול
(נע' 1) בעמ' 6 שו' 1-2.

מכל האמור, הנסיבות של ביצוע העבירות, אשר נקבע בפסק הדין כי בוצעו, הינן על בסיס היסוד
העובדתי אשר נקבע בהכרעת הדין.

אינני מוצא לנכון לפרט, שוב, את הקביעות העובדתיות, ואין אלא להפנות להכרעת הדין. בהמשך
תהיה התייחסות, בתמצית, לעובדות הרלוונטיות.

הגנה מן הצדק השפעתה על הענישה – הן בקביעת המתחם והן בענישה בתוך המתחם

10. ב"כ הצדדים תמימי דעים כי לזכות הנאשם יש להתחשב בעובדה שהוגש נגדו כתב אישום
רחב היקף, אשר כלל שורת עבירות חמורות יותר מאלו בהן הורשע בבית המשפט העליון.

ב"כ המאשימה הסכימו לכך שיש להתחשב בעובדה שהוגש כתב אישום אשר כלל עבירות רבות
וחמורות יותר, אשר הצריכו מסכת ארוכה של דיונים, למול הרשעתו של הנאשם בעבירות המוזכרות
לעיל, וכי יש להביא את הדבר במסגרת שיקולי הענישה: "עובדה נוספת שיש לקחת לטובתו של
הנאשם בגזירת העונש הינה העובדה שהנאשם זוכה מהחלק הארי של האישומים. לרבות
מהעבירות החמורות יותר שהיו בכתב האישום. אמירתו של כב' השופט הנדל על כך שהאישום
הרביעי הוא החמור ביותר מתייחסת כמובן לשני האישומים בהם בחר להרשיע. אך הנאשם זוכה
מעבירות חמורות בהרבה ויש לתת לכך משקל בגזירת הדין. הסיכון, שבפניו עומד נאשם בהרשעה
בעבירות חמורות ולאחר מכן זיכוי מאותן עבירות חמורות, ודאי כאשר הזיכוי הוא זיכוי מוחלט אין
להסתפק בכך שלא ייגזר בגינם עונש, אלא יש לתת לכך משקל גם לעונש שייגזר על הנאשם בגין
אותן עבירות בהן כן הורשע. נראה שהדברים הללו שמעוגנים בפסיקה משקפים חלק מעדותה של
אשת הנאשם היום בפני ביהמ"ש לעניין העונש בדבר הסבל שהם עברו. מעצם הגשת כתב האישום
ועד שהתקבל אותו זיכוי." (פרו', עמ' 7810 ש' 26-32).

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

ב"כ הנאשם התייחס בטיעוניו לעניין זה, וטען כי "העבירה החמורה ביותר שנקבעה לגבי הנאשם היא העבירה הקלה ביותר שהואשם בה בכתב האישום המקורי. כל האישומים האחרים הכילו עבירות הרבה יותר חמורות ורבות, ומושחתות. אז גם על פי עקרונות צדק בסיסי, וגם על פי פסיקה של בית המשפט העליון, ככל שהפער בין האישום המקורי לבין תוצאותיו של ההליך גדול יותר, כך תהיה הליכתו של בית המשפט לקראת נאשם, והקלה בעונשו יחסית לעונש שהיה ראוי לו אם היה מועמד לדין רק באותם מעשים שנקבע בסופו של דבר שביצע, היא גדולה, ויש משמעות במקרה שלנו כי הפער עצום ורב." (פרו' עמ' 7823 ש' 33-29).

לטענת הגנה מן הצדק, יש משמעות בענישה, הן לעניין קביעת המתחם והן לעניין הענישה בתוך המתחם.

בע"פ 7621/14 אהרון גוטסדינר ואח' נ' מ"י (1.3.2017) נפסק כי הגנה מן הצדק, לכשבאה היא לידי ביטוי בשלב העונש, הינה בעלת השפעה לא רק בתוך המתחם אלא אף על מתחם העונש עצמו:

"יתכן וישאל השואל מה משמעותה של הגנה מן הצדק הבאה לידי ביטוי בגזר הדין, לאחר שתיקון 113 לחוק העונשין (ובפרט סעיף 40 לא לחוק העונשין) מאפשר לבית המשפט לשקול אף את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה בקבעו את העונש ... מהו הקשר אפוא בין טענה להגנה מן הצדק ותיקון 113 לחוק העונשין? התשובה לכך כפולה – מהותית ופורמאלית. במובן המהותי, יש חפיפה מסוימת בין שתי המסגרות והעניין מעיד על אחידות בתפיסה העונשית. מכאן נסיק שכשם שהגישה העונשית בשיטה הישראלית היא אינדיבידואלית, כך גם יישום טענת הגנה מן הצדק. ואולם לצד החפיפה החלקית, יש הבדלים מהותיים בין שתי המסגרות. החלת הדוקטרינה משמעותה היא, כפי שצינתי, שעוצמת הנסיבות העוטפות את רגע האירוע היא כזו שיש בה כדי להשפיע לא רק על הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, אלא אף על מעשה העבירה עצמו. במובן הפורמאלי, הדבר בא לידי ביטוי בכך שבעוד שההתחשבות בנסיבות העבירה שאינן קשורות בביצועה, על פי תיקון 113 לחוק העונשין, עשויה להשפיע רק על גזירת העונש בתוך המתחם שנקבע; החלת הגנה מן הצדק עשויה להשפיע אף על קביעת מתחם העונש עצמו, או ליתר דיוק, על נקודת ההתחלה ואף על נקודת הסוף של התוצאה העונשית."

11. כתב האישום ייחס לנאשם בשלושה אישומים עבירות של: קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות – לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, מרמה והפרת אמונים בתאגיד – לפי סעיף 425 לחוק העונשין (עבירות רבות), מרמה והפרת אמונים של עובד ציבור – לפי סעיף 284 לחוק העונשין (עבירות רבות), איסור הלבנת הון – לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, איסור הלבנת הון – לפי סעיף 3(ב)

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 לחוק איסור הלבנת הון, קשירת קשר לביצוע פשע (הלבנת הון + שוחד) – לפי סעיף 499(א)(1) לחוק
2 העונשין, קשירת קשר לביצוע עוון (מרמה והפרת אמונים + מרמה והפרת אמונים בתאגיד + קבלת
3 דבר במרמה) – לפי סעיף 499(א)(2) לחוק העונשין, לקיחת שוחד – 2 עבירות לפי סעיף 290 לחוק
4 העונשין, בקשת שוחד – לפי סעיף 290 + 294(א) לחוק העונשין, סחיטה באיומים, שבועת שקר – שתי
5 עבירות לפי סעיף 239 לחוק העונשין והשמטת הכנסה מדו"ח לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה
6 (נוסח חדש). יצוין כי האישום השני כלל כמה פרשות וכמה עבירות בגין כל פרשה.

7
8 במסגרת הכרעת הדין זוכה הנאשם מכל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. המאשימה הגישה
9 לבית המשפט העליון ערעור על חלק מהכרעת הדין, במסגרתו זנחה את בקשתה להרשעת הנאשם
10 במכלול העבירות שיוחסו לו בבית המשפט המחוזי, וביקשה כעת להרשיעו בעבירות של מרמה והפרת
11 אמונים, לפי סעיף 425 לחוק העונשין, ומרמה והפרת אמונים של עובד ציבור, לפי סעיף 284 לחוק
12 העונשין בלבד. בנימוקי הערעור מטעמה, התמקדה המאשימה **"אך בחלק מן העובדות שיוחסו**
13 **מלכתחילה למשיבים"**, ולמעשה חזרה בה מחלק הארי של כתב האישום, הן במישור העובדתי הן
14 במישור המשפטי.

15
16 במסגרת הערעור על הכרעת הדין הוחלט פה אחד לקבל את הערעור באשר לאישום הרביעי, שעניינו
17 מסירת המסמכים, כך שהנאשם יורשע בעבירה של מרמה והפרת אמונים של עובד ציבור לפי סעיף
18 284 לחוק העונשין ובעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין, המיוחסות
19 לו באישום זה. בדעת רוב של כב' השופטים נ' הנדל וג' קרא, ובניגוד לדעתו החולקת של כב' השופט י'
20 אלרון, הוחלט לקבל את הערעור ביחס לחלק מ"פרשת יצואני הגרוטאות" באישום השני, ולהרשיע
21 את הנאשם בעבירה של מרמה והפרת אמונים של עובד ציבור לפי סעיף 284 לחוק העונשין ובעבירה
22 של מרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין.

23
24 לאור הפער העצום בין העבירות בהן הוגש כתב אישום כנגד הנאשם, מספרן וחומרתן, לבין העבירות
25 בהן הורשע הנאשם, יש להחיל בענייננו את דוקטרינת ההגנה מן הצדק, ולהביא את הדבר במסגרת
26 שיקולי הענישה, הן לעניין מתחם העונש ההולם והן לעניין קביעת העונש ההולם בתוך המתחם.
27 כאמור לעיל קיימת הסכמה בין הצדדים בעניין זה, ואולם ההגנה טוענת להגנה מן הצדק לא רק בשל
28 עצם הזיכוי, אלא גם בשל טענות נוספות כמפורט לעיל, ולאור קביעות בהכרעת הדין, לרבות ביחס
29 להתנהלות החקירתית, ביחס לכך שכתב האישום כלל גם טענות עובדתיות לגביהן לא היו ראיות,
30 וההתנהלות כלפי הנאשם.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 אינני מוצא מקום לחזור על האמור בהכרעת הדין, ביחס לבעייתיות הרבה בשורת התנהלויות הן
2 בחקירה, והן בהגשת כתב האישום, אשר כאמור כלל גם טענות ללא ראיות. אפנה בעניין זה לאמור
3 בהכרעת הדין, ויש לראות בדברים אלו כחלק בלתי נפרד מגזר הדין.

4
5 אפנה בפרט לסעיפים 132 עד 140 להכרעת הדין, ביחס לחקירה והתנהלותה, לאי ביצוע חקירות,
6 היעדר ראיות, התנהלות אל מול עדים, ועוד כמפורט בהכרעת הדין. קביעות אלו לא שונו בפסק הדין.
7 מדובר בשורת נושאים בהם התגלתה התנהלות בעייתית ביותר, היורדת לשורשו של עניין.

8
9 לתוכנו של כתב האישום, והיקף וחומרת המעשים המיוחסים במסגרתו, מובן שיש השפעה, ואף
10 השפעה קשה, על נאשם, ולדבר משמעות במישורים רבים. אין אלא להפנות לדברי רעיית הנאשם,
11 אשר התרשמתי מכנותה בעדותה, בדבר המשמעות הקשה של האישומים הקשים בעבירות החמורות
12 ביותר אשר הוגשו כנגד הנאשם.

13
14 הנאשם זוכה משורה ארוכה של עבירות בהן הואשם, המהוות את רוב רובן של העבירות. האישומים
15 בהם הואשם כללו עבירות אשר הינן בשיא חומרת עבירות השחיתות בספר החוקים, הן במהותן, והן
16 בעונשיהן, ומאלו הוא זוכה, והערעור החלקי שהוגש נדחה ברובו.

17
18 טענת ההגנה מן הצדק, אותה יש לקבל, אינה אך לאור הזיכוי ממרבית העבירות, אלא גם לאור השורה
19 של הקביעות בהכרעת הדין ביחס להתנהלות מול הנאשם, וגם לאור האכיפה הבררנית.

20
21 כאמור, לטענת הגנה מן הצדק השפעה גם על קביעת מתחם העונש ההולם, וזה יקבע לאור העבירות
22 אשר נקבעו בפסק הדין, נסיבות ביצוען, מדיניות הענישה, וטענות ההגנה מן הצדק שהועלו על ידי
23 ההגנה, ואשר לחלקן מסכימים ב"כ המאשימה.

הערכים המוגנים ומתחם העונש ההולם

24
25
26
27 12. הערכים המוגנים בעבירה של הפרת אמונים הם אמון הציבור בעובדי הציבור, טוהר המידות
28 של פקידי הציבור, אינטרס הציבור שעליו מופקד עובד הציבור, ופעילותו התקינה של המינהל
29 הציבורי.

30
31 ר' דנ"פ 1397/03 מ"י נ' שמעון שבס, פד' נט(4) 385 (30.11.2004) בעמ' 408 :
32

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 "מה הם הערכים המוגנים על-ידי האיסור הפלילי על הפרת אמונים? כחוט השני עוברת בפסיקתו
2 של בית-המשפט העליון התפיסה כי האיסור הפלילי על הפרת אמונים בא לשמור על שלושה ערכים
3 מוגנים. הערך הראשון הינו אמון הציבור בעובדי הציבור. הערך השני הינו טוהר המידות של פקידי
4 הציבור. הערך השלישי הינו אינטרס הציבור שעליו מופקד עובד הציבור."

6 ע"פ 4506/15 צבי בר נ' מ"י (11.12.2016):

8 "האיסור הפלילי הקבוע בעבירה זו מגן על שלושה אינטרסים שונים. האינטרס המוגן הראשון הוא
9 הבטחת אמון הציבור בעובדי הציבור, אמון החיוני לשמירה על קיומו של שלטון תקין. האינטרס
10 המוגן השני הוא שמירה על טוהר המידות של עובדי הציבור. ערך זה נועד להבטיח התנהגות הוגנת
11 וישרה של עובד הציבור. האינטרס המוגן השלישי הוא הבטחת תקינותה של פעולת המינהל, תוך
12 הגשמתו של התפקיד הציבורי. הוא בא לוודא שעובדי הציבור יפעלו על-פי הדין ועל-פי הכללים
13 שלפיהם מתנהל הליך קבלת ההחלטות של המינהל הציבורי.

14

15 כידוע, שלושה הם הערכים החברתיים שעומדים ביסודה של עבירה זו: אמון הציבור בעובדי
16 הציבור; טוהר המידות של עובד הציבור; והבטחת פעילותו התקינה של המנהל הציבורי...."

18 בעבירת הפרת אמונים בתאגיד, הערך המוגן הינו מניעת פגיעה בתאגיד.

20 13. קביעת מתחם העונש ההולם הינה בעלת ציביון אינדיבידואלי ונעשית בעיקר תוך התייחסות
21 לנסיבות המסויימות של ביצוע העבירה. המשקל אשר יש ליתן לענישה במקרים אחרים הינו אך אחד
22 מהשיקולים בקביעתו, ואיננו המרכזי שבו, ויש להתחשב גם במידת האשם של הנאשם בביצועה.

24 להלן תובא פסיקה בעבירות בהן הורשע הנאשם, ואולם יש לאבחן כל מקרה לפי נסיבותיו, ובענייננו
25 יש גם נסיבות הקשורות לטענת ההגנה מן הצדק, המשפיעה על המתחם.

27 כפי שניתן לראות בפסיקה, הענישה בעבירות של הפרת אמונים הינה במנעד רחב, החל ממאסר מותנה
28 ועד מאסר בפועל, ובכמה מקרים בוטלה ההרשעה.

30 סעיף 284 לחוק העונשין כולל שני חלקים, חלק המרמה וחלק הפרת האמונים. לשאלה אם מדובר
31 בהפרת אמונים בהיעדר מרמה משמעות עונשית לקולא, כפי שעולה מהפסיקה להלן. אין הרי מרמה
32 כהרי הפרת אמונים, ובתי המשפט מתייחסים להרשעה בחלק של הפרת אמונים בלבד כחמורה פחות.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

בענייננו, פסק הדין של בית המשפט העליון התייחס להפרת אמונים ולא למרמה, בשני המקרים בהם הורשע הנאשם. הנאשם לא הורשע בביצוע מרמה, אלא ברכיב הפרת אמונים הנובע מניגוד עניינים. להלן תיסקר הפסיקה, תוך התייחסות לענישה שהוטלה – מאסר מותנה וקנס, של"צ, מאסר בעבודות שירות ומאסר בפועל. בחלק מהמקרים, בערכאות השונות, לרבות בית המשפט העליון, הסתיים ההליך באי הרשעה.

הטלת מאסר על תנאי וקנס-

- תפ"ח 12-04-14860 (מחוזי ב"ש) מ"י נ' בן גוזי ואח' (23.4.2013) – גזר דין בעניינו של נאשם 8 – הנאשם 8, עובד עיריית אשדוד, יו"ר ועד עובדי העירייה, ומנהל אגף החופים בעירייה, הורשע בעבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, בכך שפעל לעזור לנאשם אחר לזכות במכרז בכך שהדריכו לומר לגורמי העירייה שהוא מנותני שירותי החוף הוותיקים, למרות שידע כי הנאשם האחר לא היה כזה, והיה מעורב בתיאום פגישה בעניין האמור אצל מי ששימש באותה העת כמנהל אגף החופים בעיריית אשדוד, פגישה שבסופו של יום לא סייעה לנאשם האחר בקידום ענייניו. עתירה להימנע מהרשעתו של הנאשם נדחתה, והוטל על הנאשם מאסר מותנה למשך 6 חודשים וקנס בסך 50,000 ₪. הוגש ערעור (ע"פ 13/3985) שנמחק לבקשת המערער.

- ת"פ 17-07-13761 (מחוזי ת"א) מ"י נ' משה טטרו (14.8.2018) – הנאשם שהיה חבר בוועד העובדים בבנק דיסקונט, הורשע בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, לפי סעיף 425 לחוק העונשין, בכך, שבהיותו חבר וועד ואחראי על קשרי הוועד עם ספקי השירותים והמוצרים לעובדי הבנק, ערך עסקה עם סוכנות ביטוח, בבעלות המתלונן, ספקית שירותי הביטוח לעובדי הבנק. על פי העסקה הייתה אמורה סוכנות הביטוח לשאת בחוב אישי שהיה לנאשם בחברת ביטוח, כתוצאה מעבודתו בעבר כסוכן ביטוח. **בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם עומד בין מאסר על תנאי בצירוף קנס לבין שנת מאסר לריצוי בפועל.** צוין כי מדובר בטווח ענישה שאינו גבוה בעיקר לאור תקדימיות הכרעת הדין, וכן לאור מחדלי החקירה והעובדה שלא ברור מה הייתה תרומתו של המתלונן לביצוע העבירה, לאור מחדלים אלו. ביחס לקנס צוין כי מתחם הענישה צריך לעמוד על בין 75,300 ₪, הסכום הקבוע בחוק לעבירה זו, לבין 400,000 שקלים (כפל שווי העסקה למען ההרתעה). ביחס לענישה סבר בית המשפט כי במקרה זה, כיון שמדובר בפרשנות הקובעת לראשונה כי הימצאותו של חבר ועד בניגוד עניינים, עריכת עסקה עם ספק שירותים לעובדי התאגיד מהווה עבירה פלילית, אין

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

מקום להחמיר בענישה. יש ליתן סיכוי לחברי ועד, באשר הם, להפנים את המסר הנורמטיבי שבהכרעת הדין, ללא צורך בהחמרה בענישתו של מר טטרו. לאור התקדימיות בהכרעת הדין, לאור מחדלי החקירה והמפורט לעיל, סבר בית המשפט כי אין למצות את הדין, וכיון שמדובר בעבירה עם מניע כלכלי, זו הפעם ניתן להסתפק בענישה כלכלית בלבד. על כן השית על הנאשם עונש של שמונה חודשי מאסר מותנה, וקנס בגובה של 150,000 שקלים או ששה חודשי מאסר תמורתו. הנאשם הגיש ערעור (ע"פ 6790/18) אשר טרם ניתנה בו החלטה.

- ת"פ (מחוזי ת"א) 40387/99 מ"י נ' שמעון שבס (17.2.2005) - בית המשפט העליון הרשיע את שמעון שבס, בדיון נוסף בעניינו (דנ"פ 1397/03 מ"י נ' שמעון שבס, פד' נט(4) 385 (30.11.2004)), בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, והחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי, על-מנת שישמע טיעונים לעונש ויגזור את הדין. נקבע כי העונש הסביר והראוי הוא קנס בסכום של 50,000 ₪. יצויין כי אי הטלת מאסר היה תנאי למתן דיון נוסף. בענין שבס היה מדובר בשתי פרשות, ומהעובדות של שתי פרשות אלו עולה חומרה ברף גבוה. הנאשם כיהן בזמן הרלוונטי כמנכ"ל משרד ראש הממשלה, תפקיד אשר הוגדר בדנ"פ 1397/03 כ"אחד התפקידים הבכירים ביותר בשירות המדינה" (עמ' 425). בשתי הפרשות הוא היה ביחסי חברות קרובים עם הגורמים הרלוונטיים, והיה עימם בקשרים עסקיים וכלכליים עסקי. "אין מחלוקת בין הצדדים כי בתקופה הרלוונטית היה שבס עובד הציבור. כן מוסכם עליהם כי פעולותיו נעשו במילוי תפקידו. אין ספק כי בשתי הפרשות שבהן הואשם שבס - פרשת שטרן (באישום הראשון) ופרשת שולדנפריי (באישום השלישי) - הוא היה נתון במצב של ניגוד עניינים, משום שהוא היה נתון במצב שמתקיים בו ניגוד בין האינטרסים הממלכתיים שעליהם הופקד שבס לבין האינטרסים של שטרן ושל האחים שולדנפריי, שהיו חבריו הטובים, וקשורים עמו, כל אחד בדרכו, בקשרים עסקיים וכלכליים: שטרן ניהל עבור שבס חשבון בנק, והאחים שולדנפריי היו מעסיקיו בטרם היה מנהל כללי של משרד ראש-הממשלה." (דנ"פ 1397/03 עמ' 425). אני מוצא לנכון להביא להלן בהרחבה את התשתית העובדתית בענין שבס, הואיל ועל פני הדברים עולה חומרה רבה מהנסיבות המפורטות שם, וכך תוארו העובדות של שתי הפרשות הרלוונטיות בדנ"פ 1397/03 (עמ' 404-402):

"עיקרי העובדות הרלוונטיים לעתירה שלפנינו בכל הנוגע לאישום הראשון (פרשת שטרן) הם אלה: אנשי עסקים, ובהם שטרן, יזמו תכנית שעל-פיה תרכוש מדינה זרה ציוד ביטחוני מ ישראל בסכומים ניכרים. חלק מהותי מאותה תכנית הייתה הזמנתו של העומד בראש אותה מדינה לביקור בישראל. שבס היה אותה עת המנהל הכללי של משרד ראש-הממשלה. בינו לבין שטרן התקיימו יחסי חברות הדוקים. באותה תקופה נהג שטרן להפקיד בחשבונו של שבס (שאותו ניהל עבורו), ללא ידיעתו של שבס, סכומי כסף באופן שוטף לכיסוי הפסדים שנוצרו בחשבון מהשקעות של שטרן בניירות ערך (לא נקבע מימצא עובדתי בנוגע לגובהם המדויק של סכומים אלה). שבס היה מודע לכך כי ביצוע העיסקה יניב טובת הנאה כלכלית נכבדה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 לשטרן. הוא פעל להזמנתו של נשיא אותה מדינה לישראל. בעשותו כן פעל מתוך מניע של קידום טובת
2 המדינה, עם זאת היה לו מניע אפשרי נוסף, הקשור בחברותו האמיצה עם שטרן ובידיעתו על אודות הרווח
3 הגדול הצפוי לשטרן מהשלמת המהלך במישור היחסים העסקיים. בפעילותו לקידום העיסקה עם המדינה
4 הזרה פעל שבס בתיאום מלא עם ראש-הממשלה רבין ועל-פי הנחיותיו. הוא לא הסתיר, ולא התכוון
5 להסתיר, מפניו דבר וחצי דבר ודיווח לו על כל מהלכיו. ראש-הממשלה ידע כי שטרן צפוי להרוויח
6 מהעיסקה, וכי הוא נמנה עם חבריו הקרובים של שבס. למרות זאת הוא לא הורה לשבס למשוך ידו מטיפול
7 בנושא ואף שיתף בעצמו את שטרן בפגישות בעלות אופי מדיני מובהק הנוגעות לעיסקה. אמת, במקרים
8 אחדים השהה שבס דיווח לראש-הממשלה ולא קיים התייעצויות עם גורמים שעל-פי סדרי מינהל תקינים
9 היה חייב להתייעץ עמם. מחדלים אלה מתיישבים עם טעות כנה בהפעלת שיקול-הדעת, ואין להסיק מהם
10 כוונת הסתרה וחוסר תום-לב. שבס לא היה מודע לפסול שדבק במעשיו.

11 בכל הנוגע לאישום השלישי (פרשת שולדנפריי) תמצית העובדות היא זו: האחים שולדנפריי יזמו שני
12 פרויקטים של בנייה. שבס הוא חברם הקרוב. היו לו עמם גם קשרי עבודה פרטיים. הוא הועסק על-ידיהם
13 כיועץ למשך תקופה של כשנתיים (תמורת כ-145,000 דולר) בטרם מונה כמנהל הכללי של משרד ראש-
14 הממשלה. כן הועסק על-פי המלצת אחד האחים – למשך תקופה העולה על חצי שנה לאחר שחדל לעבוד
15 בשירות המדינה (תמורת 150,000 דולר) – בחברות שלאחים השפעה בהן. בהיותו מנהל כללי של משרד
16 ראש-הממשלה – ובהיותו ככל הנראה מודע לכך שבטיפולו בענייני חבריו יש משום חריגה מן הסדר
17 המקובל – הפעיל שבס את השפעתו כדי להחיש את הטיפול בשני הפרויקטים של האחים שולדנפריי.
18 הזמן שהוא הקדיש לכך היה מזער, והתערבותו הייתה מינורית בהשוואה לפרויקטים רבים אחרים שגם
19 בעניינם פעל. לשם כך נפגש אף עם המנהל הכללי של משרד הפנים. עובדי משרד ראש-הממשלה הונחו
20 על-ידי שבס לסייע לאחים שולדנפריי. בנוסף, אחד האחים הפעיל לחץ ישיר על עובדי המשרד. לחץ זה
21 התאפשר גם כתוצאה מכך ששולדנפריי היה "בן בית" במשרד ראש-הממשלה בשל קשריו עם שבס ועם
22 רבין, קשרים שהיו ידועים לעובדי המשרד. פעילותו של שבס הייתה במסגרת התפקיד שהוטל עליו
23 להפעיל "לחץ נקודתי" על רשויות התכנון כדי לדרבן אותן ולהאיץ בהן לסיים הטיפול בתכניות הבינוי
24 שבפניהן – פעילות שלציבור עניין בה. ההליכים בשני הפרויקטים אכן זורזו, בין היתר הודות לתמיכת
25 הרשות המקומית הרלוונטית בהם. ספק רב אם הדבר נעשה בעקבות פעולותיו של שבס. צוין עוד כי
26 הפרויקטים של האחים שולדנפריי לא עמדו בקריטריונים שנקבעו להתערבותו של משרד ראש-הממשלה,
27 שכן לא נחשבו ל"תקועים", ואחד מהם לא נועד למגורים. עם זאת הם נכנסו למסגרת "רוח התזוית" אשר
28 שררה במשרד ראש-הממשלה להאיץ את הדיון בתכניות השונות שהיו בפני ועדות התכנון על-מנת לאפשר
29 לקבלנים רבים ככל האפשר להתחיל בבנייתם של הפרויקטים שיזמו. אכן, משרד ראש-הממשלה עסק
30 בפרויקטים לבנייה מכל הסוגים, "תקועים" ו"שאינם תקועים", למגורים ושאינם למגורים. היקף הטיפול
31 בפרויקט מסוים נגזר, במידה רבה, ממידת הלחץ שהפעיל היזם ופחות מקריטריונים פורמאליים כלשהם.
32 הוקם בענייננו יסוד ממשי להנחה כי היחס המועדף שהאחים שולדנפריי זכו לו במשרד ראש-הממשלה
33 נבע בעיקרו מלחצו של אחד האחים על עובדי המשרד, ולא דווקא מהתערבותו של שבס. לאחים
34 שולדנפריי היה יסוד לחשוש מפני עיכובים בטיפול בפרויקט שלהם, ופעילותם נועדה למנוע התממשותו
35 של חשש זה. בהקשר זה לא הוכח קיומם של פרויקטים אחרים, בעלי מאפיינים דומים, אשר עוכבו בשל
36 היעדר קשרים של היזם עם שבס. שבס לא ניסה בהתערבותו להשיג עבור האחים שולדנפריי, ואף לא השיג
37 בפועל, דבר-מה משמעותי שלא היו זכאים לו ממילא."

38 בענייננו של שבס הענישה אשר הוטלה היתה מאסר מותנה וקנס. לא הוטל מאסר בפועל ואף
39 לא מאסר בעבודות שירות (לאור התנייה בדיון הנוסף) או של"צ. הנסיבות שם חמורות, ואף

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

ניתן לומר חמורות ביותר, הן לכשעצמן, והן בהשוואה לעניינו של הנאשם כאן. תפקידו של
שבס היה כאמור מהבכירים ביותר בשירות המדינה, וודאי שבכיר יותר, משמעותית,
מתפקידו של הנאשם כאן, והמעשים שבוצעו כמפורט בדנ"פ 1397/03 חמורים כמה מונים.
כאמור לעיל הנאשם כאן הורשע אך בעצם השתתפותו בישיבה אשר בהגיעו אליה כלל לא ידע
כי אמור להיות נוכח בה הגורם האמור, וההחלטה היתה עניינית.

הטלת של"צ, ובחלק מהמקרים לצד אי הרשעה -

- ע"פ 3554/16 שחר יעקובוביץ נ' מ"י (11.6.2017) - המערער הודה והורשע בכתב אישום מתוקן
בביצוע עבירות של הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התחזות כעובד ציבור לפי
סעיף 283 לחוק העונשין ופגיעה בפרטיות לפי סעיף 2(1) לחוק הגנת הפרטיות. המערער היה
אחד הנאשמים בפרשה מסועפת שנסבה על פעולות שביצעה חברה שעסקה בביצועם של צווי
עיקול. החברה נהגה להוציא לפועל צווי עיקול במתכונת שנועדה לטעת בלב החייבים את
הרושם כי פעולותיה מלוות על-ידי שוטרים, וזאת שלא כדין. הדבר נעשה, בין השאר, על-ידי
העסקת שוטרים שהסכימו להתלוות לפעילות החברה מחוץ למסגרת תפקידם, ללא סמכות,
וכן על-ידי שימוש בכלי רכב צבועים לבן שחזותם הייתה דומה לזו של כלי רכב משטריים.
כתב האישום שנסב על פרשה זו הוגש לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו נגד עשרה נאשמים
(ת"פ 23061-07-15). המערער הוא אחד המעורבים הזוטרים בפרשה. המדובר במי שהחזיק
בתעודת מעקל והיה עובד של החברה, ובמסגרת זאת ביצע פעולות מטעמה בניגוד לנהלים
המחייבים לגבי עיקול, וכן נהג בכלי רכב של החברה באופן שיצר מצג שווא כאילו מדובר
בניידות משטרה. המערער אף נטל חלק בפעולות של הצמדת מכשירי מעקב לכלי רכב
מועמדים לעיקול, לשם התחקות אחריהם עד עיקולם. בהמשך הדרך, תוקן פעמיים כתב
האישום המקורי שהוגש נגדו. הוגש תסקיר של שירות המבחן אשר המליץ על ביטול הרשעתו
של המערער לצד של"צ בהיקף של 180 שעות. בית המשפט המחוזי קבע כי אין מקום לביטול
הרשעתו של המערער, והשית עליו עונש מאסר של חודשיים שאותם יישא בדרך של עבודות
שירות, ומאסר מותנה, הערעור היה כנגד הימנעות בית המשפט המחוזי מלבטל את ההרשעה.
בית המשפט העליון קיבל את הערעור, הורה על ביטול ההרשעה ועל הטלת של"צ בהיקף של
300 שעות. נפסק: "... המקרה דנן נופל בגדר המקרים החריגים שבהם מידת הפגיעה
בנאשם הכרוכה בהרשעה אינה שקולה כנגד מידת הפגיעה באינטרס הציבורי בשל ביטול
ההרשעה. המערער עומד כעת בחייו "על פרשת דרכים" מכריעה, ואני סבורה שלנוכח
מכלול העובדות שבפנינו שומה עלינו לאפשר לו ללכת בדרך שתבטיח את שיקומו
המוצלח.... אין חולק כי במישור העקרוני העבירות שבהן הורשע המערער הן חמורות. לא

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

ניתן להקל ראש בעבירות שביצוען משליך על האופן שבו נאכף הדין בישראל הלכה למעשה. אולם, לא ניתן להתבונן על המקרה רק בפריזמה זו. המערער היה "בורג" קטן במכונה משומנת, וחלקו בה היה קטן, גם אם חשוב מן הפן המעשי. הוא לא היה גורם יוזם, וניתן להתרשם שהיה "נגרר" כמי שנתון למרות מעסיקיו במקום עבודה שהיה לגיטימי, כשלעצמו. עוד נפסק כי: "התמקדות בעבירות בלבד, כפי שעשתה במידה רבה המדינה, לא תאפשר לבחור בדרך של ביטול הרשעה במקרים המתאימים לכך". מחד מדובר במי שלא שימש בתפקיד ציבורי בכיר, ומנגד מדובר בשורת אירועים ובפעילות המבוצעת במשותף עם אחרים, עבירות חמורות המשליכות על אכיפת הדין.

- רע"פ 5686/11 נתן וולוך נ' מדינת ישראל (27.10.2011) – המבקש הורשע בשלוש עבירות של הפרת אמונים (ללא רכיב המרמה) לפי סעיף 284 לחוק העונשין ושלוש עבירות של מתן ידיעות כוזבות לפי סעיף 12(2) לחוק הכניסה לישראל. המבקש כתב שלושה מכתבים במסגרת תפקידו לבקשת איש עסקים המקורב לו, לצורך השגת אישור ביקור בישראל עבור אזרחית זרה אשר אותו מקורב חפץ להזמינה לארץ, ונטען כי המבקש חתם על אותם מכתבים שנוסחו על ידי המקורב, ביודעו שתוכנם כוזב. בית משפט השלום הרשיע את המבקש לאור חומרת מעשיו, והשית עליו עונש של של"צ בהיקף של 200 שעות ומאסר מותנה. בקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון התייחסה לשאלת הקלון, והענישה נותרה בעינה. צוין כי מעשיו של המבקש כללו ניצול מעמדו כעובד במשרה ציבורית בכירה לצורך השאת טובה לידידו על ידי הטעיית רשות מרשויות המדינה. יצוין כי בענייננו לא נקבע כי הנאשם הטעה.

- רע"פ 7120/09 יהושע פורר נ' מדינת ישראל (22.09.2009) - המבקש, אשר כיהן כראש עירייה, הודה בעובדותיו של כתב אישום שהוגש לבית-משפט השלום, ובגדרו של הסדר טיעון, הורשע בעבירה של הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, אולם ללא רכיב המרמה הנלווה לעבירה זו. על פי כתב האישום, פרסמה העירייה מכרז לביצוע עבודות תשתית ופיתוח בו זכו שלושה קבלנים, בהם גם קבלן שהחברה שבבעלותו ביצעה עבודות תשתית ופיתוח בעיקר עבור העירייה. במהלך שנת 2000 החליטה העירייה לבצע חמש עבודות תשתית נוספות, אולם בחודש אפריל של אותה שנה יידעה היועצת המשפטית של העירייה את המבקש, את סגנו, את גזבר העירייה ואת המנהל הכללי, כי לא ניתן למסור את העבודות לביצוע מתוקף המכרז הקיים, ויש להיערך למכרז חדש. המבקש לא אימץ עמדה זו, ובמהלך החודשים הבאים מסר, ללא מכרז, שלושה מבין חמשת הפרויקטים לקבלן. בניסיון למצוא דרך לבטל את הצורך במכרז, פנה המבקש למשרד הפנים בבקשה לפטור את העירייה מחובה זו. חרף זאת, גם המיזמים הרביעי והחמישי נמסרו לאותו קבלן, מבלי להמתין לפטור, שלבסוף גם לא ניתן.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

יתרה מכך, מכרז חדש שנוסח על-ידי המחלקה המשפטית של העירייה, לביצוע עבודות באחד מחמשת הפרויקטים, לא פורסם בהחלטת המבקש. בהיעדר יכולת להעביר כספים לקבלן ללא מכרז, יצר המבקש – באמצעות הסכמים כוזבים – מצג לפיו העירייה מעבירה את ביצוע חמשת הפרויקטים לחברה הכלכלית של העירייה, כאשר הקבלן הוא זה שמבצע עבודה, בעוד שבפועל הוא ידע כי מדובר בהתקשרות ישירה בין העירייה לבין הקבלן, וכי החברה משמשת רק צינור להעברת כספים. בתמורה שילמה העירייה לקבלן סכום כולל של 3,752,098 שקלים. על המבקש הוטלו **שירות לתועלת הציבור בהיקף של 220 שעות, חמישה חודשי מאסר מותנה וקנס בסך 75,000 ש"ח**. המחלוקת בין הצדדים בערעור ובבקשת רשות הערעור עסקה בעיקר בשאלת הקלון. בית המשפט העליון ציין את העובדה שהמבקש כיהן במשרה בכירה, מסר פרויקטים בהיקף לא מבוטל לאדם שלו היכרות מוקדמת עימו, כל זאת ללא מכרז ותוך חתימה על הסכמים כוזבים המגדילים את עלות הביצוע, וכי בכך יש "מטען שלילי" ו"דופי מוסרי" המצדיק קביעת קלון. יש לציין כי הנסיבות ברע"פ 7120/09 שונות וחמורות יותר מבענייננו באופן משמעותי. שם היה מדובר במסירת פרויקט לביצוע, על ידי ראש עירייה, ללא מכרז ותוך חתימה על הסכמים כוזבים. מאומה מהאמור לא בוצע בענייננו.

- ת"פ 4637-12-15 (מחוזי ת"א) מ"י פרקליטות מחוז מיסוי וכלכלה נ' איילת אזולאי (21.2.2017) – הנאשמת 4 אשר הייתה עובדת ציבור הורשעה על יסוד הודאתה בעבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, ההגנה עתרה במסגרת טיעוניה לביטול הרשעתה באופן שההליך יסתיים ב"אי הרשעה" לצד שירות לתועלת הציבור. במסגרת האישום פעלה הנאשמת 4 יחד עם אחרים על מנת לקדם אינטרסים עסקיים של נאשמים אחרים בחברת שמן שהייתה בבעלותם. הנאשמת 4 הורשעה בביצוע פעולות בהקשר האמור בארבעה מישורים וביניהם: תרומה לקיום פגישה בין אנשי חברת שמן לאנשי חברת נובל אנרגי, פניות למי שעמד בראש מועצת הנפט, הדלפת מידע לנאשם 5 מתוך ישיבה שקיימה מועצת הנפט, שרשור מייל שכתבה חברת מועצה שהצביעה בישיבה נגד העברת הזכויות לחברת שמן. **בית המשפט קבע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר מותנה לבין שבעה חודשי מאסר**. בית המשפט דחה את עתירת הנאשמת לביטול הרשעתה זאת לנוכח האינטרס הציבורי הגלום בעבירה של הפרת האמונים, וכן בהיעדר הוכחה בדבר פגיעה קונקרטית בתעסוקת הנאשמת, אשר תוביל לפגיעה חמורה בשיקומה, והשית על הנאשמת של"צ בהיקף של 200 שעות, מאסר מותנה וקנס בסך 5,000 ₪. מדובר במספר פעולות בכמה מישורים לביצוע קידום אינטרסים עסקיים, והנסיבות חמורות מבענייננו בו ההרשעה הינה בגין עצם השתתפות בישיבה, תוך שנקבע כי ההחלטות היו ענייניות.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

- 1 - ע"פ 46442-01-11 (מחוזי ב"ש) גיורא שונק נ' מ"י - המחלקה לחקירות שוטרים (29.6.2011)
- 2 - המערער שוטר, הורשע בבית משפט השלום לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירה של מרמה
- 3 והפרת אמונים לפי סעיף 284 ונדון ל-3 חודשי מאסר על תנאי ול-180 שעות שירות לתועלת
- 4 הציבור. במהלך שמיעת הערעור בבית המשפט המחוזי הגיעו הצדדים להסדר טיעון לפיו תוקן
- 5 כתב האישום והמערער הודה בעובדות כתב האישום זה, בנוסף הוסכם כי עובדות כתב האישום
- 6 המתוקן מהוות עבירה של הפרת אמונים (ללא רכיב המרמה), והמחלוקת שנותרה בין
- 7 הצדדים היא שאלת הרשעת המערער. המערער הודה בעקבות הסדר הטיעון שנערך בשלב
- 8 הערעור כי בהיותו שוטר במשטרת ישראל, מסר מידע כללי בנוגע לפשיטות של המשטרה,
- 9 לתושבת העיר על רקע כוונתה לפתוח עסק למשחקים אסורים, והוסכם כי היה זה מידע כללי
- 10 בלבד. בית המשפט ביטל את הרשעתו של המערער תוך שציין כי: "מדובר בעבירה שבוצעה
- 11 לפי שנים רבות (לפני כ-7 שנים); היא לא גרמה לפגיעה ספציפית; וסוג העבירה, במיוחד
- 12 לאחר שאלמנט המרמה ניטל ממנה, מאפשר לוותר, בנסיבות המקרה המסוים, על
- 13 ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. ... כך גם עברו הנקי, שהרי
- 14 מדובר בעבירה אחת ויחידה אותה ביצע – ראשונה ואחרונה, אותה ביצע ב-49 שנות חייו,
- 15 ובמידה ותישאר ההרשעה על כנה, נדמה, כי הפגיעה במערער תהיה קשה ביותר, לאחר
- 16 שהובא לידיעתנו, שככל הנראה לא יוכל להמשיך בעבודתו במקרה שכזה. פגיעה זו, בעיקר
- 17 לאחר שהמערער הודיע, כי הוא עומד לפרוש מהמשטרה, תהיה קשה וחמורה – הן יחסית
- 18 למעשים אותם ביצע לאור תיקו כתב האישום והן יחסית לפגיעה האפשרית בציבור בשל אי
- 19 הרשעתו. בנסיבות אלה שוכנעתי, כי יש מקום לבטל הרשעתו של המערער, וכך אמליץ
- 20 לחברי." המערער נדון לבסוף ל – 180 שעות של"צ והרשעתו בוטלה. סבורני כי מדובר
- 21 בנסיבות חמורות משמעותית מבעניינינו, שכן מדובר במעשים אשר קשורים לאכיפת החוק,
- 22 ומבוצעים על ידי איש חוק.
- 23
- 24 - ע"פ 8271-09-15 (מחוזי ירושלים) שמעון כהן נ' מ"י (1.2.2016) - המערער הורשע בבית משפט
- 25 השלום בעבירה של מרמה והפרת אמונים, בכך שכאשר שימש במועדים הרלבנטיים כפקיד
- 26 במחלקת השומה והגבייה של עיריית ירושלים, נהג להפנות תושבים ממזרח ירושלים, אותם
- 27 פגש במסגרת עבודתו בעירייה ואשר נזקקו למדידת קרקע, אל מודד, אשר יחד עם מודד נוסף,
- 28 בעשרים הזדמנויות לפחות, מדדו שטחי קרקע של נכסים במזרח ירושלים ורשמו בכזב
- 29 במסמכים כי גודלו של השטח שנמדד קטן מגודלו האמיתי. מסמכים אלה הוגשו לפקיד
- 30 השומה בעיריית ירושלים לצורך חישוב חיובי הארנונה של המחזיק בנכס, והפקידים
- 31 הסתמכו על המסמכים ורשמו בפנקסי העירייה נתונים שגויים שכתוצאה מהם חושבו חיובי
- 32 הארנונה של המחזיקים בנכסים לפי שטח נמוך יותר משטחם האמיתי. בנוסף המערער קיבל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

סך של 1,000 ₪ בעד רישום שלושה רישומים כוזבים. המערער הורשע בעבירת מרמה והפרת
אמונים וההוטל עליו עונש של 220 שעות שירות לתועלת הציבור ומאסר על תנאי. במכלול
הנסיבות, נקבע עוד, שאין מקום להטיל על המערער קלון. **בית המשפט המחוזי ביטל את
הרשעתו של המערער תוך שציין: "נוכח מכלול הנסיבות שתוראו לעיל, לרבות מיעוט
המקרים בהם מדובר, הרקע הכולל למעשים, והיעדר טובת הנאה אישית למערער, ניתן
למקם את המעשים ברף הנמוך של העבירה. וניתן אף למצוא מקרים שבהם גם בעבירה זו,
ובנסיבות לא פחות חמורות, נמצא מקום לבטל הרשעה.. הערעור מתקבל, אפוא, בחלקו,
באופן שייקבע כי הרשעתו של המערער תבוטל, ועמה עונש המאסר המותנה שנגזר עליו.
עונש השל"צ שגזר בית המשפט קמא יוותר על כנו".**

- ת"פ 16-07-27441 (מחוזי מרכז-לוד) מ"י נ' **מנחם ורניצקי (11.9.2017)** - הנאשם הורשע על
יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, שגובש במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של הפרת
אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין. בתקופה הרלוונטית שימש הנאשם כחוקר בימ"ר מרכז.
בשנת 2001, על רקע תפקידו, הכיר הנאשם אדם שהיה מאובטח על ידי ימ"ר מרכז כעד בתיק
אחר ונחשד בעבר בביצוע מספר עבירות פליליות. הכרות זו צמחה לחברות לאחר שהאחר
כבר לא היה מאובטח על ידי ימ"ר מרכז. באותה תקופה אחיו של האחר נרצח, ובעקבות
הרצח נפתח תיק פלילי במחוז תל אביב. האחר ביקש מהנאשם שיבדוק לו פרטים במאגרי
המידע המשטורתיים בנוגע לאדם עמו יש לו סכסוך עסקי. הנאשם הציג בפניו מצג לפיו הוא
יבצע עבורו את הבדיקה, אך בפועל לא ביצע אותה. למחרת, התקשר הנאשם לאחר ואמר לו
שהוא ינסה להעביר את תיק רצח אחיו לטיפולו, ושם יצליח לעשות זאת הוא יתאם פגישה
עימו והשניים יעברו יחדיו על התיק. בסופו של יום, הנאשם לא ביצע זאת. יומיים לאחר מכן,
ביקש הנאשם וקיבל מהאחר הלוואה בסך של כ-1,500 ₪ על רקע מצוקה כספית. זמן מה
לאחר מכן החזיר הנאשם את סכומי הלוואה. לאחר שהוגש תסקיר בעניינו של הנאשם,
עתרה המאשימה להטיל עליו עונש של מאסר על תנאי. **בית המשפט המחוזי החליט לבטל
את הרשעת הנאשם והשית עליו של"צ בהיקף של 200 שעות.**

- ע"פ 15-08-48671 (מחוזי ב"ש) **בלה גולדנברג נ' מ"י (16.3.2016)** - המערערת הורשעה
בעבירות של זיוף בידי עובד ציבור בניגוד לסעיף 421 סיפא לחוק העונשין, שימוש במסמך
מזויף בניגוד לסעיף 420 לחוק בנסיבות סעיף 418 ומרמה והפרת אמונים בניגוד לסעיף 284
לחוק, בכך שכאשר שימשה כאחראית וכקונסול לענייני עליה בעיר קישינב במדינת מולדביה,
הנאשמת 2, הייתה אזרחית ותושבת מולדביה, ונוצרו ביניהן קשרי ידידות, ולאחר שנאשמת
2 הגישה בקשות לעלות ארצה בהתאם לחוק השבות וסורבה, פעלה המערערת לשינוי המסמך

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

הנוגע לאישור זה אשר אליו הייתה לה גישה מתוקף תפקידה. המערערת השמיטה מאותו מסמך פרטים מסוימים וזאת בסיוע מזכירתה, לה הורתה לבצע את אותו שינוי במסמך, באופן שאפשר מתן אשרת עליה לנאשמת 2 וזו עלתה ארצה עם בן זוגה. יצויין כי לאחר עליית נאשמת 2 ארצה, במסגרת הליך בבית משפט לענייני משפחה, הוכחה זכאותה לעלות ארצה מכוח חוק השבות. בית משפט השלום קבע כי על מתחם העונש ההולם לנוע בין 6 ל- 24 חודשים והשית על המערערת 6 חודשי מאסר בפועל אשר בהמשך נקבע כי ירוצו בעבודות שירות, 6 חודשי מאסר מותנה, וקנס בסך 10,000 ₪. **בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור בדעת רוב (יצויין כי מותב זה היה בדעת מיעוט בערעור זה, ולגישתו היה מקום להרשעה).** נקבע בדעת הרוב כי יש להסתפק באופן חריג במקרה זה בהטלת שירות לתועלת הציבור בהיקף של 400 שעות, תוך הימנעות מהרשעת המערערת, כפי שהמליץ שירות המבחן.

- עפ (ח"י) 4959-01-19 מ"י נ' מוסא רחאל (21.2.2019) - המשיב הורשע ע"פ הודאתו, בעבירה של הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, בכך שכאשר שירת כחוקר בימ"ר במחוז צפון במשטרת ישראל, ביצע מעשים אשר בית המשפט המחוזי קבע כי זו התנהגות כחוקר משטרה שהיא התנהגות בלתי הולמת, אך היא לא מהווה התנהגות חמורה. חברו של המשיב סיפר לו על אישה שהתלוננה נגד בעלה בגין תקיפה, והמשיב נתן "הנחיות" לאותו חבר וישירות לבנה של המתלוננת. בית משפט השלום החליט לבטל את ההרשעה, להעמיד את המערער בפיקוח שירות המבחן למשך שנה וחייבו לבצע עבודות שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות. בערעור הוחלט ברוב דעות להרשיע את המשיב בעבירה של מרמה והפרת אמונים, ונקבע כי יתר מרכיבי גזר הדין יישארו ללא שינוי.

מאסר בעבודות שירות-

- ברע"פ 4148/13 גבי רובז נ' מ"י (12.6.2013), נדחתה עתירת המבקש להימנע מהרשעה, בשלושת הערכאות. המבקש אשר היה הנאשם 1 מתוך 3, שימש כעוזר מנכ"ל במשרד התמ"ת. בין הנאשמים האחרים לבינם הועברו כספים על מנת להעבירם לידי המבקש כדי שיפעל לחידוש רישיון של חברות העוסקות בתחום עובדים זרים, רישיון אשר הותלה או נשלל. המבקש לא ידע על העברת הכספים בין הנאשמים האחרים לבין עצמו, וכספים כאלו גם לא הגיעו לידי. אשמו התמצה בכך שפנה למנהלת אגף הרישוי במשרד והתעניין באפשרות כי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

לנאשמים 3 ו-4 וכן ביחס לגורמים נוספים, יוחזר הרישיון, פניותיו אלו לא הועילו, נגד הגורמים הרלבנטיים ננקטו לבסוף עיצומים שונים, והמבקש אף לא ניסה לשנות את ההחלטות שהתקבלו. המבקש הורשע בעבירת הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, עתירתו להימנע מהרשעה נדחתה, והוטלו עליו 4.5 חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות. ערעורו לבית המשפט המחוזי ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחו. טענת המבקש לפיה הערכאות הקודמות קבעו כי בכל מקרה של ביצוע עבירת הפרת אמונים יש להרשיע את הנאשם נדחתה, ונפסק – **"מה שנקבע בשתי הערכאות הנכבדות הוא שעבירת הפרת האמונים, היא כשלעצמה, עבירה מהותית, ועל כן מבצעה יתקשה על דרך הכלל לעמוד בתנאים שנקבעו לצורך אי הרשעה, כפי שאלה נוסחו בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3), 337 (1997)".** הנסיבות ברע"פ 4148/13 אינן מחמירות, לאור אי הידיעה על העברת הכספים ואי קבלת כספים, ולבסוף פנייתו לא הועילה.

- ע"פ 846/12 **יהושע ויטה נ' מ"י** (19.6.2013) – המערער אשר שימש כפקיד שומה הורשע בביצוע שלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים בגין הימצאותו במצב של ניגוד עניינים ונוכח סטיות מהשורה, כאשר כרת הסכמי מס עם שלושה מלקוחותיו של עורך דינו. בית המשפט המחוזי הטיל על המערער 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור באופן חלקי, זיכה את המערער מעבירה אחת של מרמה והפרת אמונים, והעמיד את עונש המאסר על 5 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

מאסר בפועל -

- ע"פ 6916/06 **ארמון אטיאס נ' מ"י** (29.10.2007) – המערער הורשע בעבירות שוחד, מרמה והפרת אמונים כאשר בהיותו מנהל במחלקת פיקוח על הבניה בעירייה, ניצל את המעמד ואת הקשרים, שבהם זכה עקב תפקידו, לעשיית מעשים לקידום ענייניהם של לקוחותיו של בנו. זאת, בעודו משרת בתפקיד מנהל מחלקה, כעובד ציבור האמון על קידום אינטרס הציבור. הוטלו 7 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הדגיש כי מדובר בעבירה שלרוב למבצעה אין הרשעות קודמות, יש חשיבות לשיקולי הרתעה, והערעור נדחה. כאמור מדובר שם בהרשעה הכוללת עבירת שוחד לצד עבירות מרמה והפרת אמונים. הן העבירות והן נסיבות הביצוע שם מצויים ברף חומרה גבוה משמעותית.

- ע"פ 677/14 **דני דנקנר נ' מדינת ישראל** (17.7.2014) – המערער הורשע בעבירות של הפרת אמונים בתאגיד ותחבולה אותן ביצע בעת שכיהן כדירקטור וכיו"ר הדירקטוריון של בנק

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

הפועלים. מדובר היה בכמה פרשות, בעסקאות בסכומי עתק, בקבלה בתחבולה של אשראי בסכומים גבוהים מאוד, ובהתנהלות אשר בית המשפט העליון ציין לגביה את משך הזמן של ביצוע העבירות, את הפגיעה בניהול תקין של בנק שנגרמה עקב מעשי המערער, במיוחד נוכח מעמדו הרם בתוך הבנק, הסתרת דבר קיומו של הסכם ועוד. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בגין עבירת הפרת האמונים בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל, ואת המתחם בגין עבירת התחבולה בין 3 ל-6 חודשי מאסר בפועל והטיל על המערער עונש כולל של 12 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קבע כי קיימות נסיבות להקלה בעונש נוכח שיקולים שאינם קשורים בנסיבות ביצוע העבירה, כי המערער חווה תפנית של ממש בחייו, לרעה, ולא יוכל להיות לתמיכה בעת מאסרו לאשתו החולה ולילדיו, והעמיד את העונש על 8 חודשי מאסר בפועל, תוך שציין כי:

"בסופו של יום, מעמדו של המערער בעת ביצוע העבירות, משך הזמן בו ביצען, והנורמות העסקיות הפסולות שבאו לידי ביטוי במעשיו – מעמידים את מעשיו ברף המצדיק ענישה מחמירה והרתעתית, שיש בה מסר המבקש לעקור תופעות כאלה מן השורש. אמנם, במובן אחרון זה, לפי מבט רחב על פסיקת בתי המשפט ביחס לעבירת הפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425, גזר הדין של בית המשפט המחוזי הוא אכן חדשני, אולם סבורני שגישתו העקרונית ראויה. בהקשר זה אדרש בהמשך לקו הגבול בין עבירה לפי סעיף 425 של הפרת אמונים בתאגיד, והעבירה לפי סעיף 284 של הפרת אמונים על ידי עובד ציבור. כפי שיפורט, העונש ניתן בנסיבות שהן חמורות ודורשות ענישה הולמת שהיא גם הרתעתית. על כן אציע לחברי שלא להיעתר לבקשת המערער, כי יומר עונשו למאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, שכן אין בכך ביטוי הולם לחומרת מעשיו. אולם, על העונש – כאמור – לשקף נאמנה את כתב האישום המתוקן ולהביא לכלל ביטוי את הפערים בין כתב האישום המקורי לזה המתוקן, וכן להידרש עוד לנסיבות האישיות. שילוב עמדות אלה מביא לקיצור חלקי בעונשו של המערער."

- רע"פ 3292/15 שלמה לחיאני נ' מדינת ישראל (17.11.2015) – המערער הורשע במסגרת הסדר טיעון בביצוע שלוש עבירות של הפרת אמונים, בכך שלאחר בחירתו לראשות עיר, פעל להשגת מקורות מימון מגורמים שונים בעיר כדי לעמוד בתשלום חובותיו במועד, תוך נטילת הלוואות אשר העמידו אותו ואחרים בניגוד עניינים חריף ומתמשך בין חובותיו כראש עיר לבין ענייניו הפרטיים, וזאת בשלוש פרשות. ביחס לעונש הוסכם בין הצדדים כי המדינה תטען לעונש של 12 חודשים ואילו המבקש לא יוגבל בטענותיו לעניין זה. בית משפט השלום קבע במתחם

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

הענישה רף תחתון של מאסר למשך מספר חודשים, אף לתקופה שניתן לרצותה בדרך של
עבודות שירות, עד שישה חודשים, ביחס לאישום הראשון הרף העליון הועמד על 14 חודשי
מאסר, באישום השני על 12 חודשי מאסר, ובאישום השלישי על 13 חודשי מאסר, ונקבע כי
יושת עונש כולל בגין שלוש העבירות אשר הועמד על שישה חודשים בדרך של עבודות שירות
לצד עונשים נלווים. **בית המשפט המחוזי קבע כי שגה בית המשפט השלום בקביעת מתחם
הענישה. לדידו מתחם הענישה הראוי לכל אחת מן העבירות נע בין חמישה חודשי מאסר
מאחורי סורג ובריח לשמונה-עשר חודשי מאסר, והטיל על המבקש שמונה חודשי מאסר
בפועל.** בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור תוך שציין כי קביעת בית המשפט
המחוזי בדבר מתחמי הענישה ראויה בנסיבות המקרה.

במקרים נוספים בהם הוטלו מאסרים בפועל, מדובר בד"כ כאשר לצד עבירות מרמה והפרת אמונים
בוצעו עבירות נוספות ולעיתים חמורות יותר.

14. כמפורט לעיל קיים מנעד רחב של מתחמי עונש הולם וענישה, בעבירות אלו. כל מקרה נבחן
לפי נסיבותיו, והמתחם מבטא, בסופו של ההליך, את המענה העונשי הראוי וההולם לעבירות
שמבוצעות, בנסיבות ביצוען.

סבורני, כי גם בטרם מביאים אנו את טענות ההגנה מן הצדק במסגרת קביעת המתחם, עתירת ב"כ
המאשימה למתחם עונש הולם הנע בין 9 ל- 18 חודשי מאסר בפועל, אינה מצויה בהלימה לעבירות
שביצע הנאשם, בנסיבות ביצוען, ואינה מידתית.

ב"כ המאשימה ביקשו להסתמך על פסיקה אשר עניינה נסיבות חמורות יותר, וריבוי עבירות, אך
כאמור יש לאבחן בהתאם לנסיבות כל מקרה.

פסק הדין המרכזי עליו מבקשים ב"כ המאשימה להסתמך, וממנו לגזור את הענישה בעניינו של
הנאשם, הינו רע"פ 3292/15 בעניין **שלמה לחיאני נ' מ"י** (17.11.2015). שם מדובר היה בשלוש עבירות
של הפרת אמונים, שבוצעו ע"י המערער בתפקידו כראש עירייה. מדובר היה בפעולות של המערער
להשגת מקורות מימון מגורמים שונים כדי לעמוד בתשלום חובותיו, תוך נטילת הלוואות אשר העמידו
אותו ואחרים בניגוד עניינים חריף ומתמשך בין חובותיו כראש עיר לבין ענייני הפרטיים, ומדובר
בשלוש פרשות. סבורני, כי הנסיבות שם חמורות כמה מונים מהנסיבות בענייננו, ולא ניתן לגזור
מהענישה שם לענייננו, בלא ביצוע האבחנות הראויות.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

פסיקה נוספת עליה מבקשים ב"כ המאשימה להסתמך הינה ע"פ 677/14 דני דנקנר נ' מ"י (17.7.2014), שם הורשע המערער בעבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, פגיעה בניהול תקין של עסקי תאגיד בנקאי, ושתי עבירות של תחבולה. מדובר היה בכמה פרשות, בעסקאות בסכומי עתק, בקבלה בתחבולה של אשראי בסכומים גבוהים מאוד, ובהתנהלות אשר בית המשפט העליון ציין לגביה את משך הזמן של ביצוע העבירות, את הפגיעה בניהול תקין של בנק שנגרמה עקב מעשי המערער, במיוחד נוכח מעמדו הרם בתוך הבנק, הסתרת דבר קיומו של הסכם ועוד. גם כאן אינני מוצא כי מדובר בנסיבות דומות, או כי ניתן לגזור מחומרת המעשים שם לענייננו.

כפי שפורט לעיל, הבסיס להכרעה בגזר הדין, ובפרט לקביעת מתחם העונש ההולם, הינו בנסיבות המסוימות של ביצוע העבירות. ההרשעה שהורשע הנאשם בבית המשפט העליון הינה בשני מקרים בלבד.

האחד - מסירת מסמכים, החלטות דירקטוריון ודו"ח ביקורת, לחברת דנה, לצורך כך שיוגשו לבית משפט בהליך שהיה בין חברת דנה לבין הנמל. ברקע מסירת המסמכים, העובדה, כפי שנקבע בהכרעת הדין, כי בוצעה בנמל פעולה בניגוד להחלטת דירקטוריון הנמל. כמו כן, באותו הליך משפטי התקבלה החלטה שאפשרה לחברת דנה לחזור לנמל, ובית המשפט שם הסתמך על הפרוטוקולים. הדבר עולה גם מפרוטוקול הדין בבית המשפט העליון (נע/1).

השני - בחלק מפרשת הגרוטאות, ניגוד עניינים הנובע, על פי פסק הדין, אך מעצם השתתפות הנאשם בישיבה מיום 10.8.11. כפי שצוטט לעיל, בעמ' 84 לפסק הדין, מפי כב' השו' הנדל בדעת הרוב, חברת דנה לא הוזכרה בפגישה, אין כל ראיה לכך שהמשתתפים ידעו מראש שחברת דנה היא זו שהולכת לספק את הפתרון, לא נטען כי המשיב ידע בטרם הגיעו לפגישה כי עליו להימנע מכך כיוון שעתיד להיות נוכח בה אורי בלטר, ובנוסף, גורמים מעורבים נוספים נתנו הסכמתם לפתרון, אשר לא הוצע על ידי הנאשם, לרבות נציג איכות הסביבה, ועוד קובע בית המשפט העליון כי בכך ניתן מענה לדאגה של הנאשם ביחס לחשיפת העובדים לאכיפה פלילית, ומוסיף כי לא ניתן לקבוע שהנאשם נדרש לשקול שיקולים שאינם מן העניין עת קיבל החלטתו לתמוך בפתרון ולחזור לעבודה.

על פי פסק הדין, עצם הנוכחות בפגישה האמורה מהווה ניגוד עניינים העולה לכדי עבירה פלילית. מדעת הרוב שקבעה זאת, עולות נסיבות, אשר בית המשפט העליון מגדיר כי הן "לזכותו של המשיב". (עמ' 84 לפסק הדין – סעיף 7 לחוות דעתו של כב' השו' הנדל כמצוטט לעיל), והן: בפגישה לא הוזכרה חברת דנה; אין ראיה שהמשתתפים ידעו שחברת דנה תספק את הפתרון; הנאשם לא ידע שאורי בלטר יהיה נוכח שם ולא ידע בטרם הפגישה שעליו להימנע מלהגיע אליה בשל כך; גורמים מעורבים נוספים

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

נתנו הסכמתם לפתרון; הנאשם לא שקל שיקולים שאינן מן העניין; אין ראייה ולא נטען שההחלטות בפגישה מנוגדות לאינטרס הציבורי או פגעו בתקינות פעולת המינהל במבחן התוצאה. כך על פי חוות הדעת של כב' הש' הנדל בדעת הרוב.

נתונים אלו צריכים לבוא במסגרת השיקולים בענישה. מדובר במצב דברים בו הנאשם, על פי קביעת בית המשפט העליון, כלל לא ידע שעליו להימנע מלהגיע לפגישה. מכאן, שלא היה כל תכנון.

קיומו או העדרו של תכנון, קשור באופן ישיר לחומרה ולענישה. במקרה זה, מהקביעה של בית המשפט העליון עולה העדר כל תכנון, ועולה גם העדר כל ידיעה כי חברת דנה הולכת לספק את הפתרון, וכי בישיבה זו ובפתרון ניתן מענה לדאגה של הנאשם ביחס לחשיפת העובדים לאכיפה פלילית, ויתרה מכך, לא ניתן לקבוע שהוא שקל שיקולים שאינם ענייניים.

הנאשם לא קיבל לידי כל טובת הנאה או תמורה מהמעשה שנקבע שהוא עבירה, והרשעתו הינה אך בגין עצם השתתפותו בישיבה, אשר הוא לא ידע קודם לקיומה שיהיה נוכח בה האדם שנכח. הנאשם גם לא השפיע על ההתקשרות של חברת דנה עם היצואנים.

הנאשם לא הורשע במרמה, שהיא החלק הראשון והחמור של עבירת מרמה והפרת אמונים, אלא בחלק השני של הפרת אמונים, בניגוד עניינים. היעדר רכיב של מרמה מהווה שיקול לקולא, והדבר מקבל ביטוי בפסיקה.

מכל אלו עולה כי הנסיבות של ביצוע העבירה בפרשת הגרוטאות אינן מעמידות את חומרתה ברף גבוה.

סבורני, כי לנסיבות האמורות, אשר פורטו לעיל, השלכה גם על מידת חומרת אשמו של הנאשם. בהעדר תכנון, ומשמגיע הוא לפגישה ואיננו יודע מראש כי יהיה בה אותו גורם שבעקבות נוכחותו נקבע ניגוד העניינים, לדבר משמעות ביחס למידת חומרת האשם, אשר גם היא אינה ברף גבוה. מה גם שעל פי קביעת בית המשפט העליון, וכך על פי הקביעות העובדתיות בהכרעת הדין, פעולתו של הנאשם הייתה מתוך המטרה של הגנה על העובדים.

על פי פסק הדין, עצם הנוכחות בישיבה מקימה את ניגוד העניינים המהווה עבירה. לצד זאת מכלול הנסיבות מביא למסקנה בדבר רף לא גבוה של חומרה ושל אשם. כך הוא גם באשר לרף החומרה ומידת חומרת האשם, ביחס לאותו סיור שבוצע מאוחר יותר, כאמור בפרשת הגרוטאות.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

עמדת ב"כ המאשימה הייתה כי אילו היה מדובר רק בפרשת הגרוטאות, לא היה מדובר בעבירה. ב"כ הנאשם הפנה לדברי ב"כ המערערת בבית המשפט העליון בעניין זה, וכך עולה מהפרוטוקול (נע/1), בעמ' 4 שו' 23-24: **"עו"ד פרוש: אנו לא טוענים שדי באותה ישיבה שהשתתף בה במסגרת פרשת הגרוטאות על מנת להרשיע אותו בעבירה, אנו טוענים לדפוס שחוזר על עצמו"**. עוד יש לראות בעמ' 5 שו' 17 לפרוטוקול נע/1 דברים דומים שם נאמר: **"מאוד נזהרנו לא לייחס לכל פעולה ופעולה בפני עצמה עבירה"**.

המשמעות של עמדה זו הינה כי מידת חומרת האשם של הנאשם בפרשת הגרוטאות, אינה יכולה להיות גבוהה, מקום שגם התביעה סברה כי אין בכך עבירה. הערעור הוגש על כמה פרשות, ועולה מהאמור לעיל כי ב"כ המאשימה עצמם סברו כי רק בהינתן ביצוע עבירות בכמה פרשות, קמה עבירה. בסופו של דבר, נדחה הערעור ביחס לפרשות האחרות, ונותרה פרשת הגרוטאות, ומכאן שגם לסברת ב"כ המאשימה, כפי שהועלתה בבית המשפט העליון, ייתכן שלא היו רואים בכך עבירה.

המשמעות של האמור לעיל הינה כי בפסק הדין יש כדי קביעה המהווה חידוש מסויים, וזאת גם מבחינת ב"כ המאשימה, שכן הם לא סברו שעניין פרשת הגרוטאות, לכשעצמו, מהווה עבירה פלילית, ולא סברו כי הדבר צריך להביא להרשעה. לכך השפעה גם על מידת חומרת האשם שיש לייחס לנאשם, וצריך להינתן לכך משקל במסגרת הענישה.

על פי קביעת בית המשפט העליון, יש במעשי הנאשם כדי ניגוד עניינים ופגיעה בערכים המוגנים בעבירות של הפרת אמונים והפרת אמונים בתאגיד.

על מתחם העונש ההולם לבטא את החומרה של עצם ההימצאות בניגוד עניינים בשני המקרים בהם הורשע הנאשם בבית המשפט העליון, ומידת החומרה קשורה לנסיבות המסוימות בהן בוצעו עבירות אלו כמפורט לעיל.

קביעת המתחם צריכה להתבצע באופן מידתי, ולהלוך את טיבם ומידת חומרתם של המעשים והאשם.

15. מהענישה בפסיקה המפורטת לעיל, ופסיקה נוספת, ניתן ללמוד על ענישה שנעה ממאסר מותנה וקנס ועד למאסר בפועל, לצד מקרים של אי הרשעה.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

לאחר שבחנתי את מכלול הנסיבות, בהתאם לקביעות בפסק הדין, אני מוצא כי גם אלמלא טענות ההגנה מן הצדק המפורטות לעיל, לא היה מקום למתחם עונש הולם הנטען ע"י ב"כ המאשימה.

למכלול הנסיבות המפורטות לעיל, יש להוסיף במסגרת השיקולים לקביעת המתחם, את טענות ההגנה מן הצדק, הן ביחס לחקירה המשטרתית, והן ביחס לאישומים אשר הוגשו בסופו של דבר, חומרתם הרבה, הזיכוי מחלק הארי של האישומים, ומהחמורים שבהם, הנזקים שנגרמו לנאשם ולמשפחתו כפועל יוצא מכך, וכלל ההתנהלות כלפי הנאשם. כאמור הדברים מפורטים בהכרעת הדין ואפנה לאמור שם, לרבות לכך שהועלו בכתב האישום גם טענות נעדרות תשתית ראייתית.

הגם שמדובר בשני מקרים, אשר בכל אחד מהם הורשע הנאשם בשתי עבירות, מסכימים הצדדים כי יש לראות בכל המכלול כאירוע אחד בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין. אכן, יש לראות במכלול העבירות כאירוע אחד, אם בוחנים אנו אותם בהתאם למבחן "הקשר ההדוק" (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מ"י (29.10.2014)).

קביעת המתחם צריכה להתבצע אך ביחס לאשר הורשע בו הנאשם בפסק הדין, ועל המתחם להיקבע באופן מידתי ובהלימה לכך.

נוכח כל האמור, מתחם העונש ההולם לעבירות אשר נקבע בפסק הדין כי בוצעו ע"י הנאשם, בנסיבות ביצוען, וכן לאור ההגנה מן הצדק, כולל ענישה של מאסר על תנאי עד 4 חודשי מאסר בפועל, אשר יכול וירוצו בעבודות שירות. ככל שמדובר במאסר על תנאי, לצידו יכול ויוטל גם של"צ.

מתחם העונש ההולם כולל גם קנס, ואני מוצא את מתחם הקנס כנע בין אי הטלתו לבין 10,000 ₪, בנסיבות האמורות לעיל.

עתירת הנאשם לביטול ההרשעה

16. כמפורט לעיל, הנאשם עותר לביטול ההרשעה, וב"כ המאשימה מתנגדים.

ראש וראשון לבחינת השאלה אם יש להימנע מהרשעה, הינו המעשה הפלילי בנסיבות ביצועו. מהמעשה הפלילי, חומרתו וחומרת נסיבות ביצועו, נגזר משקלו של האינטרס הציבורי באופן השלמת ההליך.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

משנקבע כי אדם ביצע עבירה, עליו להיות מורשע. זהו הכלל, ואי ההרשעה הינה חריג בהתקיים הנסיבות המיוחדות והחריגות אשר נקבעו בפסיקה.

"הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל"

ע"פ 2082/96 תמר כתב נ' מ"י פ"ד נב(3) 337, בעמ' 342 (21.8.1997).

"שורת הדין מחייבת כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל. הסמכות הנתונה לבית המשפט להסתפק בהעמדת נאשם במבחן בלי להרשיעו בדין, יפה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן".

ע"פ 2513/96 מ"י נ' ויקטור שמש פ"ד נ(3) 682, בעמ' 683 (2.9.1996).

"החלופה העונשית של הימנעות מהרשעה, תוך הטלת צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, מהווה, ביסודה, חריג לכלל הרחב הנטוע בתורת הענישה לפיו, מקום שהוכחה אשמתו של אדם, יש להרשיעו בדין. הרשעתו של מי שעבר עבירה פלילית, היא פועל יוצא מהפרת הנורמה הפלילית, והיא מהווה חוליה טבעית הנגזרת מהוכחת האשמה הפלילית. הרשעת נאשם בעקבות הוכחת אשמתו מממשת את תכלית ההליך הפלילי, ומשלימה את שלביו השונים; היא מגשימה את ערך השוויון בין נאשמים בהליך הפלילי, ומונעת הפליה בדרך החלתו".

ע"פ 9893/06 אסנת אלון לאופר נ' מ"י, (31.12.2007).

בעבירת מרמה והפרת אמונים, במישור העקרוני, אין מניעה להימנע מהרשעה, וניתן להורות גם בעבירה זו על ביטול ההרשעה מכוח סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח חדש), אשר קובע:

"הרשיע בית המשפט את הנאשם, ולפני מתן גזר הדין ראה שיש מקום לתת לגביו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, ללא הרשעה, או לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה, כאמור בסעיף 72(ב) לחוק העונשין, בלא הרשעה, רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות כאמור".

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 ואולם, הגם שקיימת הסמכות, הרי שבעבירות מסוימות, וביניהן עבירת מרמה והפרת אמונים לפי
2 סעיף 284 לחוק העונשין, הרף הנדרש לצורך הימנעות מהרשעה הינו גבוה יותר, זאת לאור מהותה של
3 העבירה, והערכים המוגנים על ידה, הקשורים בטוהר המידות.

4
5 אפנה בעניין זה לרע"פ 4148/13 גבי רובי נ' מ"י (12.6.2013), בו נדחתה עתירה לביטול הרשעה בעבירה
6 של הפרת אמונים, תוך שנפסק כי:

7
8 "עיון בגזר הדין החלקי של בית משפט השלום הנכבד, וכן בפסק דינו של בית המשפט המחוזי
9 הנכבד, מעלה כי אלה לא קבעו באופן קטיגורי שביצוע של עבירת הפרת אמונים מחייב תמיד
10 הרשעה. מה שנקבע בשתי הערכאות הנכבדות הוא שעבירת הפרת האמונים היא, כשלעצמה, עבירה
11 מהותית, ועל כן מבצעה יתקשה על דרך הכלל לעמוד בתנאים שנקבעו לצורך אי-הרשעה..."

12
13 דהיינו, קיימת אפשרות לביטול הרשעה גם בעבירה זו, אולם מבצעה יתקשה לעמוד בתנאים שנקבעו
14 לצורך אי הרשעה.

15
16 כפי שעולה מהפסיקה המפורטת לעיל בוטלו הרשעות גם בעבירות של הפרת אמונים, וגם כאשר מדובר
17 היה בכמה עבירות, וזאת בכל הערכאות, וקיימים אף מקרי ביטול הרשעות גם כאשר קיימות עבירות
18 נילוות חמורות.

19
20 בע"פ 3554/16 שחר יעקובוביץ נ' מ"י (11.6.2017) שצוטט לעיל, ובו הוחלט לבטל את ההרשעה,
21 המערער לא היה בתפקיד ציבורי בכיר, אך מדובר בשורת אירועים ובפעילות המבוצעת במשותף עם
22 אחרים, עבירות חמורות המשליכות על אכיפת הדין.

23
24 בשאלת ההרשעה יש לתת משקל גם למידת חשיבות תפקידו ומעמדו הציבורי של המבצע, אל מול
25 חומרת המעשים, וככל שהתפקיד הציבורי חשוב ובכיר יותר, המשקל שיינתן לצורך בהרתעה ומענה
26 עונשי מחמיר יגבר, והמבצע יתקשה יותר לעמוד בתנאים לאי הרשעה.

27
28 האינטרס הציבורי הגלום בעבירת הפרת אמונים הינו הצורך בשמירה על טוהר המידות במינהל
29 הציבורי, ואינטרס ציבורי חשוב זה מחייב עמידה בנטל כבד לביטול הרשעה.

30 17. התלבטתי בשאלת ביטול ההרשעה בהליך זה. הנימוקים אשר הועלו בעתירה לביטול
31 ההרשעה הינם כבדי משקל. כאמור לעיל, רף החומרה של המעשים בהם הורשע לבסוף הנאשם בפסק

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1 הדין של בית המשפט העליון, אינו בדרגת החומרה הגבוהה אשר לעיתים ניתן לראות בביצוע עבירות
2 מסוג זה.

3
4 כעולה מהתשתית העובדתית המהווה את המסד לגזר הדין, לא קיבל הנאשם כל טובת הנאה או
5 תמורה, וכאמור בעניין פרשת הגרוטאות, שיקוליו היו ענייניים, לצורך הגנה על העובדים, וההחלטות
6 לא פגעו בתקינות פעולת המינהל, במבחן התוצאה, ולא היה תכנון.

7
8 שני גורמים מצטברים יכולים להביא להימנעות מהרשעה על פי הלכת כתב, האחד כי ההרשעה תיפגע
9 בשיקום הנאשם, והשני כי סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי
10 לפגוע בשיקולי ענישה אחרים.

11
12 סבורני, כי המבחן הראשון בהלכת כתב מתקיים. הרשעה תיפגע בנאשם ובאפשרותו לשוב לעבודה
13 במסגרות ציבוריות, ולהרשעה משמעותית תעסוקתיות וכלכליות ברורות ביחס לנאשם.

14
15 שירות המבחן מציין בתסקיר את המשמעות הקשות של ההרשעה ביחס לנאשם, וממליץ על ביטולה.
16
17 מנגד, התקיימות הרכיב השני שנקבע בהלכת כתב נתונה בספק מסויים.

18
19 לאחר התלבטות, שלושה שיקולים, בהצטרבם יחד, מביאים להחלטה שלא לקבל את העתירה לביטול
20 ההרשעה.

21
22 האחד הינו העובדה שמדובר בשני מקרים. כאשר מדובר ביותר ממקרה אחד, ובהצטרב לנימוקים
23 הנוספים להלן, קיים קושי לביטול ההרשעה.

24
25 השני הינו האופן בו בית המשפט העליון הגדיר את ניגוד העניינים, ואת החומרה והעוצמה של ניגוד
26 העניינים. אמנם, הדברים נכתבו בפסק הדין ביחס לשאלה אם יש במעשים כדי עבירה, אם לאו, דהיינו
27 ביחס לשלב הראשון במשפט. ואולם, לדברים משמעות גם ביחס לשלב זה של גזר הדין, ולשיקולים
28 האם לבטל את ההרשעה, אם לאו. הכפיפות הנורמטיבית לפסיקת בית המשפט העליון אינה אך
29 פורמלית, במובן של התוצאה אשר נקבעה, אלא גם בהנמקתו ובאופן בו בית המשפט העליון מתייחס
30 למעשים. משכך סבורני כי קיים קושי להורות על ביטול ההרשעה.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

השלישי קשור בצורך להרתיע מביצוע עבירות של הפרת אמונים ע"י עובדי ציבור. להרשעה היבט
הרתעתי, ובעבירות מסוג זה יש לתת את הדגש לאינטרס הציבורי לשמירה על טוהר המידות בשירות
הציבורי, ולצורך להבטיח את אמון הציבור. הערכים המוגנים ע"י עבירת הפרת האמונים, מחייבים
זהירות רבה כאשר נשקלת הימנעות מהרשעה, ודרושים לכך נימוקים חריגים וכבדי משקל. סבורני,
כי הימנעות מהרשעה בעבירה זו צריכה להישמר למקרים חריגים ביותר תוך עמידה בנטל כבד. אי
הרשעה תיפגע במידה מסויימת בצורך בהרתעת הרבים מביצוע עבירות אלו.

שקלתי את שאלת ההרשעה גם לאור טענות ההגנה מן הצדק, ואופן ההתנהלות כלפי הנאשם בחקירה
וגם לאחר מכן, כמפורט לעיל, ואת הנזקים הקשים שנגרמו לו ולמשפחתו בעקבות התנהלות זו,
ובעקבות הגשת כתב אישום כה חמור ורחב היקף, אשר מרובו הגדול זוכה זיכוי מלא. מדובר
בהתנהלות בעייתית וחמורה אשר בוצעה כלפי הנאשם, הכל כמפורט בהכרעת הדין. אך גם לאחר
ששקלתי את טענות ההגנה מן הצדק, אני מוצא, לאחר התלבטות, כי משקל השיקולים להותרת
ההרשעה גדול יותר, וזאת בהצטברם כאמור לעיל.

מכל האמור, הגם שקיימת שורת שיקולים התומכים בביטול ההרשעה, מסקנתי היא כי השיקולים
המצטברים שמנגד גוברים, ולפיכך נדחית העתירה לביטול ההרשעה.

הענישה

18. הנאשם נעדר עבר פלילי. על פעילותו הציבורית, ופעילותו הרבה לשמירת זכויות העובדים,
ומניעת פגיעה בהם, ניתן היה ללמוד מראיות ועדויות שבאו במסגרת הליך זה.

הנאשם מקבל אחריות מלאה על מעשיו. למעשה, מבחינה עובדתית, עוד מתחילת ההליך לא הכחיש
הנאשם את העובדות, כפי שלבסוף נקבעו. העובדה שטוען הוא כי גם אותם מעשים בגינם הורשע
לבסוף בפסק הדין אינם צריכים להוות עבירה, מהבחינה המשפטית, אין בכך כדי לשלול את קבלת
האחריות על ידו, והנאשם הבהיר זאת במפורש כמפורט לעיל.

כפי שעולה מהתסקיר, וכפי שעלה ממכלול הראיות, הנאשם אדם נורמטיבי, מנהל וניהל אורח חיים
נורמטיבי, ובעצם ההרשעה יש כדי פגיעה קשה בו, במשפחתו ובפרנסתו.

אין אלא להפנות לדברים דלעיל, אשר נאמרו ע"י רעייתו, ולמשמעות של ההליך כולו ביחס אליו.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 16-06-3666 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

הנזקים הקשים שנגרמו לנאשם כתוצאה מההליך, והזיכוי ממרבית העבירות ומהחמורות שבהן, מחייבים התייחסות במסגרת הענישה. כאמור הדבר מוסכם על ב"כ המאשימה.

יש לתת משקל למכלול הנסיבות המפורטות לעיל, וכן לחלוף הזמן הנובע מהיקפו של כתב האישום אשר הוגש, ואשר ממרביתו זוכה הנאשם.

מכל האמור, על הענישה בעניינו של הנאשם להיות ברף התחתון של מתחם העונש ההולם, ולאור כך שמדובר בשני מקרים, לצד מאסר מותנה יוטל גם של"צ.

אינני מוצא מקום להטלת קנס, לאור העובדה שלא עמד מניע כלכלי בביצוע מי מהעבירות שנקבעו בפסק הדין, וכן לאור הנזקים הקשים שנגרמו לנאשם בהתנהלות כנגדו.

19. אשר על כן אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שנתיים מהיום יעבור על עבירה לפיה הורשע.

שירות לתועלת הציבור - הנאשם יבצע של"צ בהיקף של 150 שעות בהתאם לתוכנית שירות המבחן, ובתיאום עם שירות המבחן. מובהר לנאשם כי הפרת צו השל"צ עשויה לגרום להפקעתו ולחידוש המשפט, ולדיון מחודש בשאלת העונש.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום כ' אייר תש"פ, 14/05/2020 במעמד הנוכחים.

יואל עדן, שופט

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

ב"כ המאשימה:

אנו מבקשים לעכב את ביצוע עונש השל"צ על מנת לשקול הגשת ערעור כשתתקבל החלטה אנחנו מיד נודיע להגנה ולבית המשפט.

ב"כ הנאשם 1:

אני חושב שמהלך בחינת תוכנית השל"צ יכול להימשך כי עדיין לא נקבע סופית וחבל לעכב אותו. אני מציע שייקבע מועד לעוד שבועיים שלושה לתחילת השל"צ ועד אז חבריי ישקלו, במידה ויעמדו על עמדתם אפשר לטעון בכתב.

ב"כ המאשימה:

זה עניין טכני ולא מהותי, במובן זה כרגע בתקופת הקורונה אנחנו לא יודעים אם יש של"צ. עיכוב ביצוע מתבקש למשך 45 יום על מנת לאפשר לצד שרצה לשקול ערעור לקבל את החלטתו מבלי שההחלטה שעליה מבקשים לערער אם כך בכלל תתחיל להתבצע ובכך לחבל ויתבטל בעתיד האפשרות לערער, זה הליך מקובל ושגרתי. תקופה של 45 יום, יכול להיות ותתקבל החלטה קודם נודיע על זה. הרי שאם לא תתקבל החלטה כרגע נאלץ לפנות או לבית המשפט הזה או לבית המשפט העליון.

ב"כ הנאשם 1:

אני ממש לא מסכים, העקרון שריצוי עונש מתחיל מידי. במקרה זה הבקשה לעיכוב היא כדי לשקול את הגשת ערעור אין שום צורך ב- 45 יום, אפשר לשקול גם בשבוע שבועיים שלושה. אני לא יודע למה חברתי מקשרת בין המועד האחרון להגשת הערעור לבין הזמן הנחוץ למאשימה כדי לשקול אם להגיש ערעור. אין שום קשר בין הדברים. חלף כל כך הרבה זמן, ועינוי דין לפעמים קשה מהדיון עצמו, ואין שום סיבה להאריך עוד את עינוי הדין לגבי הנאשם. אם וכאשר המדינה תחליט שהיא רוצה להגיש ערעור המצב יהיה שונה ובית המשפט יקבל את ההחלטה, ותהיה החלטה על בסיס קביעה. לא ייתכן שעכשיו יינתן 45 ימים כדי לשקול אם יש צורך להגיש ערעור.

החלטה

לאחר ששמעתי את הצדדים, אני מוצא לנכון לאפשר עיכוב ביצוע למשך הזמן להגשת ערעור.

לב"כ המאשימה הזכות להגשת ערעור בפרק הזמן שהתבקש, ולמרות שאכן מדובר בהמשך התמשכות ההליך מבחינת הנאשם, אני סבור כי לאור הוראת הדין ביחס למועד להגשת ערעור, יש לאפשר זאת.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

14 מאי 2020

ת"פ 3666-06-16 מדינת ישראל נ' חסן ואח'

1
2
3
4
5
6
7

אשר על כן, תחילת ביצוע השל"צ תהיה לא לפני חלוף 45 יום מהיום.

<4286>

ניתנה והודעה היום כ' אייר תש"פ, 14/05/2020 במעמד הנוכחים.

יואל עדן, שופט

8
9

הוקלד על ידי חנה פלקר